

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 32 (926) ■ 29 avqust 2018

www.vergiler.az

Qiyməti: 60 qəp.

Almaniya Federativ Respublikası Federal Kanslerinin Azərbaycanca səfəri

Azərbaycan Respublikasına səfərə gələn Almaniya Federativ Respublikasının Federal Kansleri xanım Angela Merkelin avqustun 25-də rəsmi qarşılama mərasimi olub. Hər iki ölkənin dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydana ali qonağın şəərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb. Prezident İlham Əliyev Almaniyanın Federal Kansleri Angela Merkeli qarşılayıb. Hər iki ölkənin dövlət himnləri səsləndirilib. Sonra Prezident İlham Əliyev və Federal Kansler Angela Merkel Xəzərin mənzərəsini seyr ediblər.

Avqustun 25-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Almaniya Federativ Respublikasının Federal Kansleri xanım Angela Merkelin nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə görüşü keçirilib.

Ölkəmizə səfərdən məmnunluğunu ifadə edən Almaniya Kansleri Angela Merkel bildirib ki, hər iki ölkənin çoxtərəfli münasibətləri var: «Biz artıq beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində dəfələrlə görüşmüşük və hesab edirəm ki, bu səfər bizim münasibətlərimizə yeni təkən verəcək. Biz həm də mədəniyyət sahəsində əlaqələrimizi də genişləndirə bilərik. Azərbaycanı ilk səfərdən tanıyan Almaniyanın ən böyük ticarət tərəfdaşdır».

Həmin gün Azərbaycan Prezidenti adından Almaniyanın Federal Kanslerinin şəərəfinə verilmiş rəsmi nahardan sonra mətbuat konfransı keçirilib. Mətbuata boyanatla çıxış edən dövlətimizin başçısı bildirib ki, bu, Almaniya Kanslerinin Azərbaycanı ilk səfəridir: «Bu, tarixi bir səfərdir. Biz bu səfərə çox böyük əhəmiyyət veririk. Əminəm ki, bu səfər nəticəsində Almaniya-Azərbaycan əlaqələri sürətlə inkişaf edəcək, bu səfər əlaqələrimizə yeni təkən verəcəkdir».

Bu gün biz gündəlikdə duran

bir çox məsələləri çox açıq, konstruktiv şəkildə müzakirə etdik. Əminəm ki, aparılan danışıqlar, keçirilmiş fikir mübadiləsi gələcək əməkdaşlıq üçün yaxşı zəmin yaradır.

Mən xanım Kanslerə regional təhlükəsizlik məsələləri, xüsusilə Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı məlumat verdim. Bildiyiniz kimi, Azərbaycanın beynəlxalq birlik tərəfindən tanınan əraziləri uzun illərdir ki, Ermənistanın işğalı altındadır. Bu işğal nəticəsində bir milyondan çox azərbaycanlı öz doğma torpağında qaçqın-köçkün vəziyyətinə düşmüşdür. BMT Təhlükəsizlik Şurası münaqişə ilə bağlı dörd qətnamə qəbul etmişdir. Bu qətnamələrdə göstərilir ki, erməni silahlı qüvvələri işğal edilmiş torpaqlardan dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmalıdır. Əfsuslar olsun ki, Ermənistan bu qətnamələrə məhəl qoymur, onları icra etmir. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpə edilməlidir və münaqişə bu prinsiplər əsasında öz həllini tapmalıdır.

Biz bu gün digər məsələlərə bağlı fikir mübadiləsi apardıq. Aramızda olan ticarət dövryyəsi artır. Bu gün biz Almaniya və Azərbaycan biznes dairələrinin nümayəndələri ilə görüşəcəyik. Almaniyadan olan şirkətlər Azərbaycanı da bir çox layihələrdə iştirak edirlər və əminəm ki, bu səfərdən sonra onların buradakı fəaliyyəti daha da genişləndəcək, buna böyük imkanlar var. Azərbaycan indi iqtisadi

Angela Merkel: «Azərbaycan bu regionda Almaniyanın ən böyük ticarət tərəfdaşdır»

şəxələndirmə siyasətini uğurla aparır, çox böyük sərmayələr qoyulur, sərmayə iqlimi də çox müsbətdir. Son 15 il ərzində Azərbaycana 250 milyard dollar sərmayə qoyulubdur ki, bunun da təxminən yarısı xarici sərmayədir.

Enerji təhlükəsizliyi məsələləri, əlbəttə ki, diqqət mərkəzindədir. Azərbaycan bu sahədə öz rolunu oynayır və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə öz töhfəsini verir. Xüsusilə Cənub Qaz Dəhlizinin yaradılması tarixi hadisə kimi qəbul edilir. Bu, çox böyük, genişmiqyaslı layihədir, 40 milyard dollar sərmayə tələb edən layihədir və uğurla icra edilir. Bu ilin may ayında Bakıda Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılışı olmuşdur.

Biz xanım Kanslerlə, eyni zamanda, demokratiya, insan haqlarının qorunması ilə bağlı fikir mübadiləsi apardıq və bu sahədə

əməkdaşlığımızı davam etdirmək fikrindəyik. Avropa İttifaqı-Azərbaycan əlaqələri də müzakirə edildi, biz bu əlaqələrin inkişafından çox razıyıq. Bu il Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında tərəfdaşlıq prioritetləri sənədi imzalanmışdır və böyük saziş üzərində çox konstruktiv şəkildə iş aparılır. Ümid edirəm ki, danışıqlar yaxın zamanlarda uğurla başa çatacaq və Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlıq üçün yeni dövrə başlanacaqdır. Bir sözlə, bu gün bu və digər məsələlər, o cümlədən regional vəziyyətlə bağlı məsələlər də müzakirə edildi. Bu göstərir ki, aramızda olan münasibətlər doğrudan da səmimi, dostluq münasibətləridir və səfərin də bu münasibətlərin möhkəmlənməsində çox böyük rolu olacaqdır».

Səmimi qəbula və intensiv diskussiyaya görə Prezident İlham

Əliyevə təşəkkürünü bildiren Almaniyanın Federal Kansleri Angela Merkel qeyd edib ki, Azərbaycana etdiyi bu ilk səfər imkan verdi ki, ölkələrimiz arasında münasibətləri burada açıq şəkildə müzakirə edək, əməkdaşlığımızı davam və inkişaf etdirək: «Bizim ikitərəfli münasibətlərimiz onunla xarakterizə olunur ki, bu regionda Azərbaycanın simasında ən böyük, ən vacib ticarət tərəfdaşımız var. Azərbaycanda xarici ticarət palatması var, burada 150 alman müəssisəsi fəaliyyət göstərir. Azərbaycan da, öz növbəsində, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinin həyata keçirilməsində maraqlıdır və Almaniya bu sahədə öz ciddi töhfəsini verə bilər. Bu gün birgə biznes forumu da buna xidmət edəcək və orada detallar barədə danışıcağıq».

Azərbaycan Avropa İttifaqının enerji şaxələndirilməsində güclü

bir amildir və Cənub Qaz Dəhlizinin açılması Avropanın enerji təminatında böyük rol oynayacaq. Biz Azərbaycanda Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılmasını yüksək qiymətləndiririk. Bu, Avropa ilə ticarət əlaqələrini genişləndirəcək, mübadilə aparılmasını yaxşılaşdıracaq. Biz Azərbaycanın daxili vəziyyəti, insan hüquqları barədə çox açıq şəkildə söhbət etdik. Bütün məsələlərdə həmişə tam eyni mövqeyə olmasa da, biz dünyəvi dövlətin qurulmasını, açıq demokratik şəraitin yaradılmasını vacib və arzu edilən olduğu barədə danışırdıq.

Dağlıq Qarabağ məsələsi haqqında açıq danışdıq. Mən bir daha vurğuladım ki, Almaniya bu münaqişənin həllində maraqlıdır və biz buna Minsk qrupu çərçivəsində öz töhfəmizi verəcəyik. Ermənistanı yeni hökumətin qurulması faktı bəlkə də bu sahədə vəziyyətin yaxşılaşdırılmasına, danışıqlara təkən verilməsinə səbəb ola bilər və Almaniya da burada iştirak edə bilər. Biz regionun təhlükəsizliyi haqqında da danışırdıq.

Azərbaycanın coğrafi vəziyyəti çox maraqlıdır, yəni, bir tərəfdən Rusiya, bir tərəfdən İranla əhatə olunub, Türkiyə ilə əlaqələri var. Biz bu fikirlə razıyıq ki, münaqişələr sülh, danışıqlar yolu ilə həll olunsun və bu regionda mövcud olan bütün münaqişələr sülh yolu ilə həll edilməlidir.

Bizim bundan sonrakı dialoqumuzun intensivləşdirilməsi üçün şərait və əsaslar var. Bəzən fərqli fikirlər olanda da bu barədə danışımaq və fikir mübadiləsi aparmaq lazımdır və qarşı tərəfin fikrinə də diqqətlə qulaq asmaq lazımdır. Ona görə də mən Sizə müzakirələr üçün təşəkkür edirəm, çox sağ olun».

Sonra Prezident İlham Əliyev və Federal Kansler Angela Merkel jurnalistlərin suallarını cavablandırdılar.

Davamı 2-ci səhifədə

Prezident İlham Əliyev Şamaxı və İsmayıllı rayonlarında olub

Avqustun 25-də Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şamaxı rayonuna səfər ediblər. Dövlətimizin başçısı ümummilli lider Heydər Əliyevin Şamaxı şəhərində ucaldılan abidəsini ziyarət edib, abidəsi önünə gül dəstəsi qoyub.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa edilmiş 132 şagird yerlik Şamaxı rayonu şəhid Aslan Şirinov adına Meysəri kənd tam orta məktəbinin yeni binasının açılışında iştirak ediblər. Ötən əsrin 50-ci illərində inşa edilmiş və o dövrdən sonra heç vaxt təmir olunmayan məktəb artıq müasir tələblərə cavab vermirdi və tədris üçün yararlı vəziyyətə düşmüşdü. Prezident İlham Əliyevin ölkədə təhsilin inkişafına göstərdiyi diqqət, bu sahədə həyata keçirdiyi islahatlar Meysəri kənd tam orta məktəbinin həyatında da mühüm rol oynadı. 2016-cı ildə Meysəri kənd tam orta məktəbi üçün yeni binanın inşasına başlanılıb. Məktəb binası artıq istifadəyə hazırdır və burada inşaat işləri yüksək səviyyədə yerinə yetirilib. Müasir və işıqlı sinif otaqlarının olduğu məktəbdə təlim və tədris yüksək səviyyədə aparılması üçün bütün şərait yaradılıb. Məktəbin kitabxanası dərslərlər və dərslər vəsaitləri ilə təmin olunaraq şagirdlərin istifadəsinə verilib. İdman zalında da müasir qurğular quraşdırılıb. Akt zalında isə məktəbin həyatı ilə bağlı müxtəlif tədbirlərin keçirilməsinə hər cür imkan var. Məktəbdə əyani vasitələrlə təhsil olunan fənn kabinetləri yaradılıb. Xarici dil otaqlarının, kimya, fizika və biologiya üzrə fənn kabinetlərinin olduğu məktəbdə informatika kabineti kompüter avadanlığı ilə təchiz edililib. Məktəbin hərbi kabinetində şagirdlərin hərbi biliklərə yiyələnmələri üçün hər cür şərait yaradılıb.

Sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Meysəri kəndindəki «Şirvan şərəbləri» MMC-nin üzümçülük və şərabçılıq

kompleksinin açılışında iştirak ediblər. Bildirilib ki, üzümçülük və şərabçılıq kompleksinin ümumi sahəsi 310 hektardır. Kompleksin ərazisində sahəsi 4398 kvadratmetr olan şərab zavodu müasir texnologiya ilə inşa edilmiş və Fransanın «Pera» şirkətinin avadanlıqları ilə təchiz olunub. Müəssisənin hədəfi illik 1,4 milyon litr şərab istehsalına nail olmaqdır. Həmin regionun turizm potensialını

da nəzərə alaraq kompleksə turist turlarının təşkil olunması və nəticədə ölkəmizdə şərabçılıq turizminə töhfə vermək də müəssisənin qarşıya qoyduğu məqsədlərdəndir. Bu məqsədlə ərazidə şərab muzeyi və restoran binası, terras istifadəyə verilib, qonaqlar üçün avtodayanacaq və qonaq evi tikilib.

Davamı 2-ci səhifədə

Rəsmi xronika

Avqustun 28-də Bakı bulvarının tarixi məzmlərindən biri olan və yenidən bərpa edilən «Qu quşları» fəvvarə kompleksinin açılışı olub. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva kompleksin açılışında iştirak ediblər. Fondun icraçı direktoru Anar Ələkbərov dövlətimizin başçısına və birinci xanımına burada görülməli işlər barədə məlumat verib. Bildirilib ki, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə həyata keçirilən layihə çərçivəsində ərazidə hovuz inşa edilib, 16 fəvvarə dirəyi qurulub, təbii daşlar üzərində 7 qu quşu heykəli hazırlanıb. Fondun prezidenti Mehriban Əliyevanın tapşırığına əsasən, tarixi ərazilərin qorunması ideyasına söykənən layihə üzərində işlər yüksək səviyyədə həyata keçirilib. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva dərnəkəni milli parkda kiçik Venesiya şəhərciyinin ərazisinə də baxıblar.

Həmin gün dövlətimizin başçısı və birinci xanım Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə yaradılmış Bakı Kitab Mərkəzinin açılışında da iştirak ediblər. Əsas məqsədi mətaliyə marağın artırılması olan Bakı Kitab Mərkəzində Azərbaycan və digər dillərdə dünya ədəbiyyatı bestsellerləri, incəsənətə dair nadir albomlar, turistlər üçün bələdçi kitablar, musiqi kitabları və notlar da satılacaq. Mərkəzdə oxucular Azərbaycan dili ilə yanaşı, rus, ingilis, alman, fransız, ispan və ərəb dillərində nəşrlər də əldə edə bilərlər. Bakı Kitab Mərkəzində oxuculara Heydər Əliyev Fondunun ayrı-ayrı sahələr üzrə nəşrləri də təqdim edilir. Fondun ulu öndəri Heydər Əliyev, tariximiz, mədəniyyətimiz, incəsənətimiz, görkəmli şəxsiyyətlərimiz haqqında bir-birindən maraqlı nəşrləri müxtəlif dillərdə ölkəmizin təbliği baxımından mühüm rol oynayır. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Nizami Gəncəvinin 1941-ci ildə nəşr olunmuş «İsgəndərnamə» əsəri və Dubrovinin 1866-cı ildə çap edilmiş «Zakavkazye» adlı tarixi əsərinin sığnal nüsxələrinə baxıblar. Mərkəzdə tanış olan dövlətimizin başçısı və xanımı kollektivin fəaliyyətinə uğurlar arzulayıblar.

Vergilər naziri Sumqayıtda vətəndaşları qəbul edib

səh. 2

Kassa çeki vergidən yayınmanın qarşısını alır

səh. 3

Nəqliyyat xidməti üzrə sadələşdirilmiş vergi

səh. 4

Turizm yeni biznes münasibətlərinin formalaşmasına şərait yaradır

səh. 5

Almaniya Federativ Respublikası Federal Kanslerinin Azərbaycana səfəri

Əvvəli 1-ci səhifədə

Avqustun 25-də Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Almaniya Federativ Respublikasının Federal Kansleri xanım Angela Merkelin iş adamları ilə görüşü olub. Tədbirdə Azərbaycan Prezidenti və Almaniyanın Federal Kansleri çıxış ediblər.

Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, Almaniyanın ölkə şirkətləri Azərbaycanın uzun illərdir fəaliyyət göstərən, onlar bir çox sahələrdə müxtəlif layihələrin icra ediblər. Yalnız dövlət vəsaiti hesabına Almaniya şirkətləri dəyəri 1 milyard dollardan çox layihələr həyata keçiriblər. Dövlətimizin başçısı gələcəkdə bu rəqəmin daha da artacağına əminliyini ifadə edib: «Alman şirkətləri Azərbaycanda yaxşı tanınır, onların keyfiyyəti, texnologiyaları bizim ölkəmiz üçün çox böyük fayda verir. Azərbaycan indi müasirləşmə dövrünü yaşayır, iqtisadi sahələndirmə bizim əsas prioritetimizdir. Bütövlükdə deyə bilərəm ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı çox sürətlə inkişaf edir. Son 15 il ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatı 3 dəfədən çox artıb, ölkəmizin makroiqtisadi vəziyyəti sabitdir, xarici borc ümumi daxili məhsulun cəmi 20 faizini təşkil edir, işsizlik 5 faiz səviyyəsindədir. Son 15 il ərzində Azərbaycana 250 milyard dollar sərmayə qoyulubdur. Davos Ümumdünya İqtisadi Forumu Azərbaycan iqtisadiyya-

tını rəqəbatqabiliyyətliliyinə görə dünyada 35-ci yerə layiq görüb və bu, onu göstərir ki, iqtisadi sahələndirmə siyasəti Azərbaycanda uğurla aparılır. Biz əlbəttə ki, böyük neft-qaz resurslarına maliklik, onları ixrac edirik, amma əsas məqsədimiz qeyri-neft sektorunun inkişafıdır və bu sahədə əlbəttə ki, Almaniyanın olan şirkətlər bizə kömək göstərə bilərlər.

Hazırda kənd təsərrüfatının inkişafı, turizm, informasiya-kommunikasiya sektoru, infrastruktur layihələri, o cümlədən dəmir yollarının modernləşdirilməsi, inşaat sektoru və digər sahələr prioritetlər sırasındadır. Əminəm ki, bu gün keçiriləcək söhbət nəticəsində yeni kontraktlar imzalanacaq, yeni əməkdaşlıq formatı yaradılacaqdır.

Almaniya Kansleri Angela Merkel çıxışında səfər çərçivəsində Prezident İlham Əliyevlə ikitərəfli, eləcə də Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə münasibətləri ilə bağlı intensiv fikir mübadiləsi apardığını qeyd edib: «Biz Azərbaycanın geostrateji ərazidə yerləşməsi, İran və Rusiya ilə sərhədlərə malik olması, Türkiyə ilə sıx münasibətləri barədə də danışdıq. Azərbaycanın Avropanın enerji təminatının saxələndirilməsində Avropa İttifaqı üçün mühüm bir ölkədir. Bu binadan da gördüyümüz kimi, Azərbaycan çox sürətlə inkişafa nail olub. Bu barədə iqtisadiyyatın sahələndirilməsi yaxşı faktordır. Alman iqtisadiyyatının da geniş

şaxəli olması burada yaxşı partnyorluq üçün əsas yarıdır. Azərbaycanda alman xarici ticarət palatası var, burada 150-dən çox alman müəssisəsi fəaliyyət göstərir. Prezident də qeyd etdi ki, ölkənin iqtisadiyyatının inkişafına töhfə vermək üçün digər müəssisələr də ürəkdən dəvət olunur. Bizim bunda böyük marağımız var.

Azərbaycan dünyəvi bir dövlətdir. Biz bu barədə danışdıq. Bu gün Azərbaycan dünyəvi müsəlman dövlətidir. Baxmayaraq ki, biz bu gün dünyanın bir çox ölkələrində islamlaşmanın daha da güclənməsi trendlərini müşahidə edirik.

Azərbaycanın iqtisadiyyatı üçün bu uğurların böyük əhəmiyyəti var. Almaniya bu sahədə yaxşı partnyor ola bilər. Mən çox şadam ki, yaranmış bu imkanın istifadə edib sizi dinləyə biləcəyik. Biz isə təyirik ki, iqtisadiyyat nümayəndələri çıxış etsinlər, öz fikirlərini bildirsinlər. Nə qədər konkret danışsalar, alman iqtisadiyyatından nümayəndələr bir o qədər çox söz deyə bilərlər. Burada iqtisadiyyat Nazirliyindən dövlət katibi iştirak edir. Nazir müavini və o, Azərbaycan tərəfindən deyilənləri qeyd edərək Almaniya tərəfindən görüləsi işlər haqqında fikirlərini sonra paylaşacaqlar».

Bununla da Almaniya Federativ Respublikasının Federal Kansleri xanım Angela Merkelin Azərbaycana səfəri başa çatıb.

Prezident İlham Əliyev Şamaxı və İsmayilli rayonlarında olub

Əvvəli 1-ci səhifədə

Həmin gün Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva İsmayilli rayonuna gəliblər. Dövlətimizin başçısı ümummilli lider Heydər Əliyevin İsmayilli şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edib, önünə gül dəstəsi qoyub.

Səfər çərçivəsində dövlətimizin başçısı Muğanlı-İsmayilli-Mingə-Keçvəndi-Şəbiyan-Bəhliyan avtomobil yolunun və rayonun Keyvəndi kəndinin ərazisində istifadəyə verilən «AZZA AGRO» MMC-nin 1000 başlıq mütəmül heyvandarlıq kompleksini, eləcə də «Azərxaç» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İsmayilli filialının, yenedən qurulan 110/35/10 kilovoltluq

məsi üçün 2 su anbarı inşa edilib, su və elektrik xətləri çəkilib, ilkin olaraq 90 hektar sahədə müasir pivot suvarma sistemi qurulub, müxtəlif kənd təsərrüfatı təyinatlı texnika və aqreqatlar alınıb. Aqroparkın 3 min ton tutumu olan soyuducu anbar kompleksi məhsulların uzun müddət keyfiyyətli və itkisiz saxlanılmasına imkan verir. Anbarda gücü saatda 15 ton çeşidləmə və gücü saatda 10 ton olan paketləmə xətləri quraşdırılıb. Bu avadanlıq hesabına sahədən yığılan ekoloji təmiz məhsullar ölçülərinə görə çeşidləndikdən sonra paketlənərək aqroparkın soyuducu anbar kompleksində saxlanılır və əsasən qeyri-mövsüm dövründə satışa çıxarılır. Kartofçuluq üzrə ixtisaslaşan aqroparkda il ərzində

kildə yenidən qurulub.

Sonra Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva İsmayilli rayonunun Lahic qəsəbəsində yeni inşa olunan tam orta məktəb binasının açılışında və Lahic qəsəbəsində təbii qazın verilməsi mərasimində iştirak ediblər.

Avqustun 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şamaxı Safari Parkında olublar. Bildirilib ki, «Azərbaycanda ixtisaslaşmış turizm sənayesinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi»ndəki tapşırıqlara uyğun olaraq, vətəni heyvanlar üçün ekoloji qorugun yaradılması məqsədilə Şamaxı rayonunda Pirqulu adlanan dağ-meşə massivində 620 hek-

«Bizim əsas məqsədimiz odur ki, iş yerləri yaradılsın, insanlara yaxşı maaş verilsin, hər bir vətəndaş halal zəhməti ilə öz həyatını qursun, ailəsini saxlasın və firavan yaşasın

2x16 MVA gücə malik «İsmayilli» yarımtənzimləyicisi və Qaraməryəm-İsmayilli-Şəki yolunun 5-ci kilometrliyindən ayrılan Kürdəməsi-Kəlbənd-Girk avtomobil yolunun yenidənqurma və bərpadan sonra açılışında da iştirak edib.

İsmayilli rayonunda «Buta Qrup» MMC tərəfindən yaradılmış aqroparkın açılışında iştirak edən dövlətimizin başçısına ətraflı məlumat verilib ki, ümumi dəyəri 22 milyon manat olan aqroparkın yaradılmasına birinci mərhələdə 7,7 milyon manat investisiya qoyulub. Ərazisi 602 hektar olan aqroparkın tərkibinə ökinçilik təsərrüfatı, soyuducu anbar kompleksi, istehsalat mərkəzi, kafe, çayxana, tənədir, «Azərxaç» ASC-nin mağazası, suvenir mağazası və «ABAD» dükənləri, avtomobil dayanacağı yaradılıb, «Qala» və bulaq kompleksi inşa edilib. Dövlətimizin başçısının göstərişi ilə ölkəmizin ən qədim dini məbədlərindən olan kənd məscidi əsaslı şək-

də təqribən 2,7 milyon manat dəyərində kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalatı üçün «İsmayilli Tərəvəzləri» brendi altında yerli və xarici bazarlarda satışa çıxarılacaq.

Avqustun 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şamaxı rayonunda Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunmuş Dəmirçi Arxeologiya Muzeyinin açılışında iştirak ediblər. Məlumat verilib ki, dəniz səviyyəsindən 1500 metr hündürlükdə yerləşən kəndin mərkəzi hissəsində turizm infrastrukturunu, o cümlədən dəmirçi və misgərlik emalatxanası, kafe, çayxana, tənədir, «Azərxaç» ASC-nin mağazası, suvenir mağazası və «ABAD» dükənləri, avtomobil dayanacağı yaradılıb, «Qala» və bulaq kompleksi inşa edilib. Dövlətimizin başçısının göstərişi ilə ölkəmizin ən qədim dini məbədlərindən olan kənd məscidi əsaslı şək-

tar ərazinin hüdüdləri içərisində 480 hektarlıq sahə beynəlxalq standartlara uyğun formada çəpərlənib. İstifadəyə verildiyi vaxt parkda 790 baş heyvan - necib maral, lan və muflon kimi genetik qiymətli heyvanlar var idi.

Təhsil Nazirliyi ilə əldə olunmuş razılığa əsasən sentyabrda başlayacaq hər həftə sonu məktəblilər üçün Safari Parka turlar təşkil ediləcək. Ərazini gəzmək məktəblilər üçün ödənişsiz olacaq. Turist qəbulu üçün də hazırlıqlar tamamlanmaq üzrədir. Oktyabrda etibarən turistlərin buraya səfərləri təşkil olunacaq. Həm məktəblilər, həm də turistlər üçün vətəni heyvanları seyr edə, onların şəkillərini çəkə və ətraflı məlumat ala biləcəklər. Ekoloji parkın daxili infrastrukturunun yaradılması istiqamətində də mühüm işlər görülüb. Heyvanlar üçün çoxsaylı təbii daldalanacaqlar düzəldilib. Onların qidalanmasına da diqqət yetirilir.

Vergilər naziri Sumqayıtda vətəndaşları qəbul edib

Avqustun 27-də vergilər naziri Mikayıl Cabbarov 2 saylı Ərazi Vergilər Departamentinin Sumqayıt şəhərindəki inzibati binasında vətəndaşları qəbul edib. Qəbulda Sumqayıt şəhəri, Abşeron, Xızı, Siyəzən, Qubadlı, Şuşa və Zəngilan rayon sakinləri iştirak ediblər. Qəbula gələn vətəndaşlar, əsasən, yaranmış ver-

gi borcları, vergi orqanlarında işə bərpə, vergi inzibatchılığın sahəsində qarşılaşdıqları məsələlərə əlaqədar müraciət ediblər.

Vətəndaşların müraciətləri dinlənilib, əksər məsələlər yerində həllini tapıb, bir sıra müraciətlərə bağlı nazirliyin struktur bölmələrinə tapşırıqlar verilib.

Yeni internet portalı fəaliyyətə başlayacaq

Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, beş ay müddətində Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyaların fəaliyyəti ilə bağlı internet portalı yaradılacaq. Sərəncamla, həmçinin, «Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiya haqqında Əsasnamə» də təsdiq edilib. Əsasnamədə qeyd olunur ki, Komissiya sahibkarlıq fəaliyyətinin optimal gəlirlərini təmin edəcək və rəqəbat prinsiplərinə əsaslanacaq biznes mühitinin yaradılması, ölkənin investisiya cəlb ediciliyinin artırılması, beynəlxalq reytinglərdə Azərbaycanın mövqeyinin daha da yaxşılaşdırılması ilə əlaqədar qanunvericiliyin və inzibatchılığın təkmilləşdirilməsi və bu istiqamətdə digər zəruri tədbirlərin görülməsinə dair təkliflərin hazırlanmasında və həyata keçirilməsində iştirak edən kollegial orqandır.

Biznes və investisiya mühitinin ölvərişliliyinin artırılması, bu sahədə mütərəqqi tənzimləmə və hüquqətiqetmə praktikası-

na nail olunması üçün, ölkədə rəqəbat mühitinin vəziyyətini təhlil etmək, sahibkarlığın inkişafı və onun rəqəbat qabiliyyətinin daha da yüksəldilməsini təmin edəcək rəqəbat mühitinin formalaşması, inkişafı və təşviqi sahəsində dövlət siyasətinin təkmilləşdirilməsi, əlvərişli təşviqədi mühit yaradılmasına xidmət edən iqtisadi alətlərin əhatə dərəcəsini genişləndirməklə biznesin davamlılığının möhkəmləndirilməsi barədə, beynəlxalq inteqrasiya prosesinin sürətləndirilməsi və nüfuzlu beynəlxalq reytinglərdə Azərbaycanın mövqeyinin daha da yaxşılaşdırılması sahəsində, iqtisadi sahədə münasibətləri tənzimləyən qanunvericilik bazasının daha da təkmilləşdirilməsinə dair təkliflər vermək Komissiyasının vəzifələridir.

Komissiyanın biznes mühitinin və beynəlxalq reytinglərdə Azərbaycanın mövqeyinin yaxşılaşdırılmasını təmin edəcək məsələlərin həlli ilə bağlı program və layihələr hazırlamaq, onların

hazırlanması və həyata keçirilməsi üçün yerli və xarici ekspertləri, mütəxəssisləri, habelə beynəlxalq təşkilatların və elmi müəssisələrin, müxtəlif dövlət qurumlarının və maraqlı tərəflərin nümayəndələrini cəlb etmək və bu istiqamətdə onlarla əməkdaşlıq etmək, sahibkarlıq fəaliyyəti subyektləri və onların nümayəndələri ilə görüşlər keçirmək, be-lə görüşlərin keçirilməsini təşkil etmək və müzakirələr aparmaq, aidiyyəti dövlət orqanlarının və qurumlarının, publik hüquqi şəxslərin, qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələrindən, müəssisə və təşkilatların mütəxəssislərindən və müstəqil ekspertlərdən ibarət işçi qrupları və altqrupları yaratmaq, onların fəaliyyətini təşkil etmək və əlaqələndirmək, Komissiyanın fəaliyyəti ilə bağlı yerli və xarici ekspertlərin, mütəxəssislərin cəlb edilməsi, habelə müxtəlif tədbirlər və proqramların həyata keçirilməsi üçün maliyyələşmə ilə əlaqədar aidiyyəti üzrə müraciət etmək hüquqları var.

MDB ölkələrinin Vergi Xidmətləri Rəhbərlərinin Əlaqələndirmə Şurasının 25-ci iclası keçirilib

Avqustun 24-də Tacikistanın paytaxtı Düşənbə şəhərində keçirilmiş tədbirdə ölkəmizi vergilər nazirinin müavini Sahib Ələkbərovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təmsil etmişdir.

Vergi xidmətləri ekspertlərinin iclasında Müstəqil Dövlətlər Birliyinə (MDB) üzv ölkələrin bəzi təşkilatlarının fəaliyyəti, vergi orqanları arasında elektron məlumat mübadiləsinə dair protokol layihəsi, vergi orqanları tərəfindən rezidentlik sertifikatının elektron qaydada qəbul edilməsi imkanları müzakirə olunmuş, vergi ödəyiciləri ilə iş metodlarına dair təcrübə mübadiləsi aparılmışdır. Rusiya Federal Vergi Xidmətinin rəhbəri Mixail Vladimiroviç Mıstüstın növbəti il üçün Şuranın sədri seçilmişdir.

İclasda MDB ölkələrinin vergi xidmətlərinin Koordinasiya Şurası-

nın ekspertlərinin iclasının yekun nəticələri nəzərdən keçirilmiş, üzvi dövlətlərdə elektron ticarətin vergi inzibatchılığın təcrübəsi müzakirə edilmiş, «Rəqəmsal iqtisadiyyat dövründə vergi inzibatchılığın» mövzusunda təqdimatlar dinlənilmişdir. Koordinasiya Şurasının 2018-

2019-cu illər üzrə iş planı təsdiq edilmiş və iclasın yekun protokolu imzalanmışdır. İclas zamanı bir sıra dövlətlərin vergi orqanlarının rəhbərləri ilə ikitərəfli görüşlər keçirilmiş, qarşılıqlı əməkdaşlığa dair müxtəlif məsələlər müzakirə olunmuşdur.

İxrac təşviqi prosedurları sadələşdiriləcək

2018-ci ilin ilk 7 ayı ərzində sahibkarlara 2,3 milyon manatdan artıq ixrac təşviqi vəsaiti ödənilib

İxrac təşviqi şamil olunan malların siyahısına bal, xurma, nar, qovrulmuş fındıq kimi kənd təsərrüfatı məhsulları, qurudulmuş meyvələr, konservləşdirilmiş meyvə-tərəvəz, mürəbbə və cəmlər, turşular, spirtli içkilər və şerab, mineral sular və şirələr, unlu qənnadı məmulatları, habelə dəri məmulatları, ipək parça və xalça kimi məhsullar daxildir. Məhsulların növdən asılı olaraq sahibkarlara bütö-cə hesabına ixrac etdikləri qeyri-neft məhsullarının gömrük dəyərinin 3 faizindən 6 faizəndək təşviqi vəsaiti verilir. 2016-cı ildən indiyədək qeyri-neft məhsulları ixracatçılarına təşviq üçün 5,4 milyon manatdan artıq pul ödənilib.

Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondunun rəhbəri Yusif Abdullayev bildirdi ki, dövlət başçısının imzaladığı «Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi ilə bağlı əlavə təd-

birlər haqqında» fərmana uyğun olaraq, təşviq sənədinin verilmə müddətinin azaldılması və prosedurların daha da asanlaşdırılması nəzərdə tutulur. Sahibkarlara verilən təşviq vəsaitinin həcmi artırılması da istisna olunmur. Hazırda təşviq məbləği investisiyanın həyata keçirildiyi iqtisadi fəaliyyət sahələri, investisiya layihəsinin həcmi və layihənin həyata keçirilməyə inibitə vahidlərindən asılı olaraq dəyişir. Investisiya layihəsinin həyata keçirilməyə inibitə vahidləri 5 region üzrə müəyyənənlişib. Birinci regiona Bakı şəhəri, ikinci Bakıtrafi qəsəbələr və Abşeron rayonu, üçüncü Sumqayıt və Gəncə şəhərləri, dördüncü regiona 1, 2, 3 və 5-ci regionlara aid edilməyən şəhər və rayonlar, beşinci regiona Naxçıvan Muxtar Respublikası, Füzuli, Xocavənd, Ağdam, Tərtər, Ağ-

cabədi, Naftalan, Goranboy, Göygöl, Gədəbəy, Daşkəsən, Qazax, Tovuz, Ağstafa, Lerik, Yardımlı, Balakan və Qusar rayonları daxil edilib. Birinci regiondan beşinci regiona doğru iqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə tələb olunan investisiya layihəsinin həcmi ilə bağlı məbləğlər azalır. Məsələn, Bakıda investisiya təşviqi sənədinin alınması üçün minimum 5 milyon, Bakıtrafi qəsəbələr və Abşeron rayonunda minimum 3 milyon manat investisiyanın qoyulması tələb edilirsə, 5-ci region üzrə bu tələb 500 min manat həcmindədir.

Fond rəhbəri vurğulayıb ki, bu sahədə nəzarətin daha da artırılması, ixrac təşviqi sənədinin verilməsi prosesində operativliyin, çevikliyin, əhatəliliyin və şəffaflığın gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir.

E.CƏFƏRLİ

Kassa çeki vergidən yayınmanın qarşısını alır

Sahibkarların nəzarət-kassa aparatlarından istifadəyə sövq edilməsi üçün daha təsirli və effektiv yanaşma mexanizmlərinə ehtiyac duyulur

Nazirlər Kabinetinin 28 dekabr 1995-ci il tarixli qərarına əsasən, Azərbaycan ərazisində nəzarət-kassa aparatlarının (NKA)

tətbiq olunması və onların satış obyektlərində quraşdırılması qaydaları təsbit edilib. Müvafiq qanunvericiliyə əsasən, kassa aparatlarının quraşdırılması və onlar-

dan istifadə olunmasına nəzarət Vergilər Nazirliyinin səlahiyyətlərinə aiddir. Vergi Məcəlləsinin 50.7-ci maddəsi-nə əsasən, Azərbaycan Respublikasının

ərazisində ticarət və ictimai işə sektorunda nağd pul hesablaşmaları aparən vergi ödəyiciləri ilə hesablaşmaların nəzarət-kassa aparatları vasitəsilə həyata ke-

çirilməsi nəzərdə tutulur və bu, Vergi Məcəlləsinin 16.1.8.-ci maddəsinə əsasən, vergi ödəyicisinin vəzifələrinə aid edilib.

Vəziyyət necədir?

Qaydaların müəyyənləşdirilməsindən təxminən 23 il keçir. O vaxtdan bəri təsərrüfat subyektlərində nəzarət-kassa aparatlarının qeydiyyatı, quraşdırılması və istifadəsi üçün lazım olan bütün infrastruktur yaradılıb, NKA-lar quraşdırılıb. Amma bu sahədə əsas problem vergi ödəyiciləri tərəfindən NKA-lardan istifadənin qənaətbəxş səviyyədə olmamasıdır. Vergilər Nazirliyinin Bakı şəhərində yerləşən işə və ticarət obyektlərində nəzarət-kassa aparatlarından istifadə zamanı kassa çeklərinin təqdim olunması ilə bağlı keçirdiyi son monitorinqlər bu sahədə problemlərin olduğunu göstərir.

Nazirliyin əməkdaşları monitorinqlər zamanı vergi ödəyicilərini kassa çeki, qəbz və digər ciddi hesabat blanklarının təqdim edilməsinin vacibliyi və bu tələblərin pozulması ilə bağlı məsuliyyət tədbirləri haqqında məlumatlandırılıblar. Monitorinqlər, əsasən, ictimai-işə obyektləri, ərzaq, geyim, inşaat və santexnika materiallarının satışı həyata keçirən mağazaları əhatə edir. Monitorinqlər zamanı bir sıra obyektlərdə qanun pozuntularına yol verilməsi, nağd

hesablaşmaların aparılması zamanı nəzarət-kassa aparatlarından istifadə olunmaması, kassa çeklərinin vətəndaşlara təqdim edilməməsi kimi hallara rast gəlinib.

Səbail rayonunda yerləşən «Viva dessert» şirniyyat mağazasında, Nəsimi rayonundakı «Geox» ayaqqabı mağazasında, Nərimanov rayonunda fəaliyyət göstərən «Lider inşaat» santexnika mağazasında və «Nobel elektrik» elektrik malları mağazasında monitorinqlər zamanı nöqsanlar aşkar edilməyib və vergi qanunvericiliyinin tələblərinə əməl olunduğu müşahidə edilib. Lakin Nəsimi rayonunda yerləşən «Mega store» supermarketində, Yasamal rayonundakı «One pub kafe» və «Cafe Park» kafelərində, Səbail rayonunda fəaliyyət göstərən «Pappa Rotti» və «Ajda» kafelərində, Nərimanov rayonundakı «SIS underwear» mağazasında, Nəsimi rayonunda yerləşən «Ador» ərzaq mağazasında, həmin rayonun ərazisində fəaliyyət göstərən «Türkoğlu döner» kafesində, «28 pub» restoranında, «Krevetka» kafesində, Səbail rayonunda yerləşən «Mughal» restoranında, həmçinin bir sıra digər ticarət və ictimai işə obyektlərində ilk dəfə belə nöq-

sanlara yol verildiyi aşkar olunub.

Keçirilən tədbirlərin nəticəsi olaraq, Nəsimi rayonunda yerləşən «Spar market»də, «URP» mağazasında və «Araz supermarket»də, Yasamal rayonunda İlham Həsənova məxsus kafedə, Nərimanov rayonu ərazisində yerləşən «Ted Baker» mağazasında, Səbail rayonundakı «Baurmanov» mağazasında, Nizami rayonunda avtomobil üçün ehtiyat hissələri satılan mağazada, Nəsimi rayonunda fəaliyyət göstərən «Sekrets» kafesində, «Game and cinema center»də, Səbail rayonundakı «Coffe station» kafesində və digər obyektlərdə nöqsanlar aşkar edilərək aktlar tərtib edilib.

Vergi orqanlarının əsasən maarifləndirici xarakter daşıyan monitorinqləri zamanı obyektlərin yalnız 15%-də qanun pozuntuları aşkar olunmayıb. Qanun pozuntusu aşkar edilmiş obyektlərin yalnız 45%-nə cərimələr tətbiq edilib, qalan 40%-i qanun pozuntusuna ilk dəfə yol verdiyinə görə, onlara xəbərdarlıq olunmaqla kifayətlənilib. Təsərrüfat subyektlərinin nəzəri-nə çatdırılıb ki, oxsar pozuntulara növbəti dəfə yol verəcəkləri təqdirdə, onlara qarşı qanun çərçivəsində müvafiq tədbirlər görülməlidir.

Vətəndaşlar çek tələb etməkdə fəal olmalıdır

Vergilər Nazirliyi təsərrüfat subyektlərinin hamısına fərdi nəzarət etmək üçün ayrıca müfəttiş ayırmaq imkanlarına malik deyil. Buna görə də nazirlik davamlı olaraq maarifləndirmə tədbirləri həyata keçirir. Lakin vəziyyət onu göstərir ki, cəmiyyətdə vergi mədəniyyəti, xüsusən də sahibkarlıq subyektlərində kassa çeklərinin təqdim edilməsi ilə bağlı vərdislər hələ də formalaşmayıb. Ona görə də bu sahədə ictimai fəallıq olmalı, vətəndaşlar özləri kassa çekinin vurulmasını tələb etməlidirlər.

Hər bir vətəndaş başa düşməlidir ki, kassa çekinin tələb edilməməsi noticə etibarilə həmin vəsaitin dövlət büdcəsindən gizlədilməsidir. Gizlədibən bu vəsaitlər hər bi-

rimizin sabahkı həyatına təsir edir, həmin pullar insanların sosial rifahının təminatından oğurlanır. Ona görə də NKA-lardan istifadə ümumdövlət siyasəti və cəmiyyətin diqqətində olan aktual məsələ kimi

gündəmdən düşməməlidir. Vətəndaşlar özleri kassa çeklərinin tələb edilməsinin vacibliyi haqqında bir-birlərinə zəruri məlumat verməli, çek tələb etməkdə vergi orqanlarına kömək etməlidirlər.

Vergilər Nazirliyi maarifləndirmə və izahedici tədbirləri daim ümumi siyasetinin tərkib hissəsi kimi diqqətdə saxlamaqla yanaşı, maarifləndirmə işinə məhəl qoymayan sahibkarlıq subyektlərinə qarşı qanunamüvafiq qaydada tədbirlərin görülməsini də nəzərdən qaçırmayacaq. Maarifləndirmə işi effekt vermədikdə, digər vasitələrdən istifadə olunması zəruriliyi meydana çıxacaq.

Yeni mexanizmlərin tətbiqinə ehtiyac varmı?

Vergilər Nazirliyi tərəfindən NKA-dan istifadə etməyən təsərrüfat subyektlərinə qarşı daha müasir metodlardan istifadə olunmaqla təsirli yanaşma mexanizmləri tətbiq ediləcək. Bu sahədə beynəlxalq təcrübəni öyrənən nazirlik NKA-larla bağlı ən müasir və innovativ nəzarət metodlarından istifadə imkanlarını araşdırır. Hazırda dünya təcrübəsində olan müasir texniki nəzarət sistemlərinin tətbiqi öyrənilir və onların milli vergi sistemində istifadə olunması nəzərdən keçirilir.

Vergilər Nazirliyinin məqsədi sahibkarları qanunla müəyyən edilmiş öhdəliklərə riayət etməyə sövq etməkdir. Nazirlik dövlətin iqtisadi maraqlarının qorunmasında, dövlət büdcəsinə vergi daxilolmalarının təmin edilməsində sahibkarları öz üzərlərinə düşən vəzifələri anlamağa çağırır, onları xoşməramlı əməkdaşlı-

ğa dəvət edir, eyni zamanda 2018-ci ilin vergi qanunvericiliyinin tələblərinə əməl olunması, cəmiyyətdə vergi mədəniyyətinin formalaşmasında «keçid ili»ndən sui-istifadə etməməyə, nağd pul hesablaşmaları aparən vergi ödəyiciləri ilə hesablaşmaları NKA vasitəsilə həyata keçirməyə, alış-veriş zamanı alıcılara kassa çeki, qəbz və digər ciddi hesabat blanklarını təqdim etməyə, vətəndaşları isə alış-veriş edərkən kassa çeki tələb etməyə çağırır.

Ekspert hesab edir ki...

Monitorinqlər zaman ortaya çıxan faktların təhlili göstərir ki, bir çox təsərrüfat subyektləri vergi yoxlamalarının və operativ nəzarət tədbirlərinin sayının azalması ilə əlaqədar olaraq, nağd hesablaşmalar aparən zaman NKA-lardan istifadəni minimallaşdırıblar. Bunun adı isə dövlət

tin yaratdığı şəraitdən sui-istifadə etməkdir, vergidən yayınmağa cəhd göstərməkdir.

İqtisadi Ədalət Əsədov qeyd edir ki, nəzarət-kassa aparatlarından istifadə olunmaması və kassa çekinin verilməməsi ticarət və ictimai işə obyektlərinin dövlətin iqtisadi vəzifələrində əsas vasitələrdən biridir. Bu, vergidən yayınmanın bir növüdür. Kas-

sa çekinin alıcısı təqdim edilmiş həmin büdcədən verginin yayındırılmasıdır, həm də istehlakçının hüququnun pozulmasıdır. «Vergi nəzarətinin təmin edilməsi baxımından kassa aparatlarından istifadə olduqca vacibdir. Amma təəssüf ki, mağaza və ictimai işə obyektlərinin əksəriyyətində müştəriyə kassa çekləri təqdim olunmur. Hesab

edirəm ki, vergi ödəyicilərinin NKA-dan istifadə etməməsinin iki səbəbi vardır. Birincisi, alınan mal-materiallara görə ödəyicilərin sənədlərinin olmamasıdır. Vergi Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsasən, Azərbaycanda vergi dövlətyə uyğun qaydada hesablanır. Buna görə də sahibkar dövlətin artması üçün NKA-dan istifadəyə

maraq göstərmir. Bunun üçün ilk olaraq idxalda şəffaflyq təmin edilməlidir. İstehsal müəssisələrinə və idxal əməliyyatları aparən təşkilatlara nəzarət gücləndirilməlidir.

NKA-lardan istifadənin yətləri olmamasının digər səbəbi təbliğat-maarifləndirmə işlərinin gücləndirilməsi zərurəti ilə bağlıdır. Fikrimcə, davamlı olaraq

müxtəlif ərazilərdə vergi ödəyiciləri ilə söhbətlər aparılmalı, onların fikirləri öyrənilməli və bunun əsasında tədbirlər görülməlidir. Təbii ki, inzibati metodlar da diqqətdən qaçırmamalıdır. Amma hər şeyi inzibati metodla tənzimləmək düzgün olmazdı. Qarşı tərəfin fikirlərini dinləyə-rək qarşılıqlı anlaşma ilə məsələləri həll etmək mümkündür.

Sahibkarların hüquqlarının qorunması daim diqqət mərkəzindədir

Azərbaycan dövlətinin vergi siyasəti sahibkarlığın inkişafını stimullaşdırmağa, vergi ödəyicilərinin hüquqlarının genişləndirilməsinə yönəldilmişdir. Vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması və ödəyicilərin hüquqlarının qorunmasının yüksək səviyyədə təşkil məqsədilə vergi qanunvericiliyi təkmilləşdirilmiş, vergi ödəyicilərinin məlumatlandırılması və maarifləndirilməsi sahəsində kompleks tədbirlər həyata keçirilmişdir. Qanunvericilikdə edilmiş dəyişikliklərin böyük əksəriyyəti vergi ödəyicilərinin hüquq və mənafələrinin qorunması ilə bağlıdır. Məcəllədə vergi sistemi, vergitutmanın ümumi əsasları, vergilərin müəyyən edilməsi, ödənilməsi və yığılması qaydaları, vergi ödəyiciləri və dövlət vergi orqanlarının, habelə vergi münasibətlərinin digər iştirakçılarının vergitutma məsələləri ilə bağlı hüquq və vəzifələri, vergi nəzarətinin forma və metodları, vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət və digər qaydalar təkmilləşdirilmişdir.

Sahibkarların məlumatlandırılması və maarifləndirilməsi önəmlidir

Vergilər Nazirliyinin rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə müntəzəm olaraq regionlarda sahibkarlarla və onların ictimai təşkilatları ilə müxtəlif mövzularda görüşlər keçirilir, «dəyirmi masa»lar təşkil olunur. Sahibkarların rəy və təkliflərinin öyrənilməsi üçün təşkil edilən tədbirlər çərçivəsində özəl istehsalın inkişafı ilə bağlı fikirlər dinlənir.

Ümumiyyətlə, ölkədə sahibkarların işgüzar aktivliyinin artırılması, onlara zəruri nəzəri biliklərin, vərdiş və bacarıqların aşılınması istiqamətində digər dövlət orqanları ilə birgə Bakı şəhərində və regionlarda maarifləndirici görüşlər, treninqlər keçirilir. Belə tədbirlərlə bağlı əlavə məlumat almaq üçün Çağrı Mərkəzi (195-

1 - Vergilər Nazirliyi, 195-2 - İqtisadiyyat Nazirliyi, 195-3 - Maliyyə Nazirliyi, 195-5 (7) - Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında DSMF, 195-6 - Dövlət Gömrük Komitəsi) və Vergilər Nazirliyinin vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinin fəaliyyətindən geniş istifadə olunur.

Əsas hədəf keyfiyyətli xidmət göstərməkdir

Vergilər Nazirliyi elektron xidmətlərin təkmilləşdirilməsi prosesini müntəzəm olaraq davam etdirir və son dövrlərdə bu, daha intensiv xarakter alıb. Hazırda Vergilər Nazirliyi vergi ödəyicilərinə 63 növ elektron xidmət göstərir və bu xidmətlərin növləri və əhatə dairəsi ilbəil genişlənir. Vergi ödəyicilərinin və vergi orqanı əməkdaşlarının bəyannamə və ərizə formalarının tərtibatına və yenidən tərtiba-

tına sərf etdiyi vaxtın azaldılması, hesabat və ərizələrin vaxtında təqdim edilməsi, ödəyicilərin «ASAN imza»dan istifadəsinin stimullaşdırılması və s. istiqamətlərdə aparılan işlərin nəticəsi olaraq, nazirliyin təqdim etdiyi elektron xidmətlərdən istifadə edənlərin sayı nəzərəcarpacaq dərəcədə artıb.

Vergi ödəyicilərinin öz vergi öhdəliklərini vaxta qənaət edərkən internet üzərindən nağdsız qaydada və ya yaxınlıqda olan ödəniş terminalı vasitəsilə yerinə yetirə bilmələri məqsədilə nazirliyin rəsmi internet sahəsində (www.taxes.gov.az) «Vergiləri necə ödəmək» adlı bölmədən ötraflı məlumatlar almaq imkanına malikdirlər. Burada vergilərin ödənilməsi üçün yaradılan xidmətlərdən istifadə qaydaları və prosesin ardıcılığı həm yazılı, həm də videotəsvir formasında yerləşdirilmişdir. Rəsmi internet saytı vasitəsilə vergi ödəyicilərinə yuxarı vergi orqanına şikayət etmək, habelə vergi qanunvericiliyinin və inzibətçiliyinin təkmilləşdirilməsi barədə təkliflər təqdim etmək mümkündür. Sahibkarların maarifləndirilməsi və məlumatlandırılması məqsədilə biznesin qurulması prosesini mərhələli şəkildə və əyani misallarla əks etdirən «Biznesə necə başlamaq?» maarifləndirici praktiki vəsait və müvafiq baner hazırlanaraq internet sahəsində yerləşdirilmişdir.

Rəşad SADIQOV

«ASAN imza» sertifikatlarının qarşılıqlı tanınması üçün...

«ASAN imza» sertifikatlarının qarşılıqlı tanınması istiqamətində Avstraliya dövlətinin Rəqəmsal Transformasiya Agentliyi (Digital Transformation Agency) ilə müzakirə aparılır.

Ölkəmizin Avstraliya İttifaqı, Fici Respublikası və Yeni Zelandiyadakı səfirliyindən bildirilib ki, qeyri-

rezidentlərə elektron imza, o cümlədən «ASAN imza» sertifikatının verilməsi qaydası barədə məlumatlar ingilislə dilinə tərcümə edilərək səfirliyin internet informasiya ehtiyatlarında yerləşdirilib və bu barədə təbliğat-təşviqat tədbirləri həyata keçirilir. Müvafiq prosedurlar yekunlaşdıqdan sonra isə xaricdə yaşayan əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə, xarici ölkədə daimi yaşa-

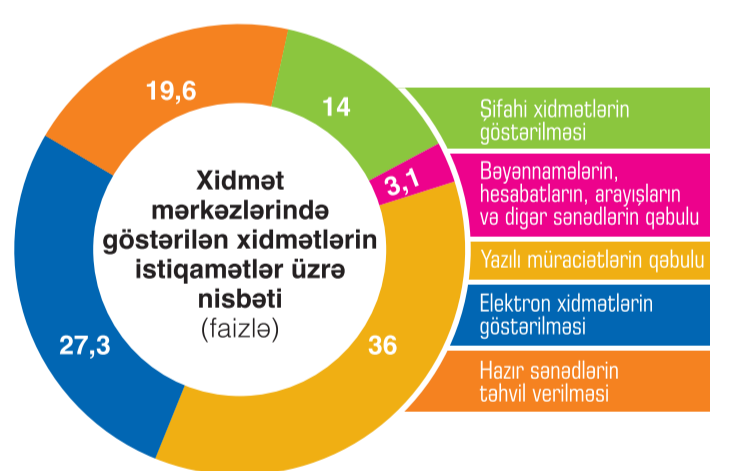
yan Azərbaycan vətəndaşlarına, xarici ölkədə fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslərə elektron imza sertifikatının verilməsi təmin ediləcək.

Qeyd edək ki, İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi Rəqəmsal Ticarət Qovşağının fəaliyyətini təkmilləşdirir. Mərkəz qovşağın operatoru kimi bu prosese öz töhfəsini verir və diplomatik korpuslarla əməkdaşlığı dərinləşdirir.

Vergi ödəyicilərinə yüksək xidmət göstərilməsi vergi siyasətinin prioritet istiqamətlərindədir

Əsasən, regionlarda - vergi orqanı olmayan iri şəhər və rayonlarda yerləşən vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzləri vergilərin köntüllü ödənilməsi sisteminin inkişaf etdirilməsi, sahibkarlığın inkişafı və əlverişli biznes mühitinin formalaşdırılması məqsədilə yaradılıb.

Vergi ödəyicisi yaşadığı və ya fəaliyyət göstərdiyi ərazidəki (ərazi prinsipi nəzərə alınmaqla - PİN-kod, sifahi xidmətlər və ASAN-imza istisna olmaqla) xidmət mərkəzinə müraciət edərək vergilər barədə istənilən məlumat və izahatı əldə edə, vergi ödəyicilərinin və təsərrüfat subyektlərinin (obyektlərinin) qeydiyyatı, qeydiyyatdan çıxarılması və qeydiyyat məlumatlarının dəyişdirilməsi, vergi bəyannamələrinin, hesabatların, ərizələrin və digər sənədlərin vergi orqanına göndərilməsi, NKA-ların qeydiyyatı və

qeydiyyatdan çıxarılması, hazır sənədlərin və arayışların alınması, «Asan imza»nın, habelə istifadəçi kodu, şifrə və parolun əldə edilməsi və dəyişdirilməsi, uyğunsuzluq məktublarının araşdırılması kimi vergi xidmətlərindən yararlanı bilər.

2018-ci ilin ilk yeddi ayı ərzində respublikada fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinə

xidmət mərkəzlərində 231.217 vergi ödəyicisi qəbul edilib, onlara 334.991 xidmət göstərilib.

2018-ci ilin iyul ayı ərzində vergi ödəyicilərinə xidmət strukturlarında qəbul edilən vergi ödəyicilərinin sayı 39.666 nəfər, göstərilən xidmətlərin sayı isə 57.103 olub.

Fəxriyyə İKRAMQIZI

ELAN

Ötən ilin sentyabr ayından dövlət qulluqçuları və yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri üçün «Asan İmza» elektron rəqəmsal imzanın yeni tarifi tətbiqinə başlanılmışdır.

Dövlət müəssisələrinin büdcədən maliyyələşdirilməsi proseduru və alışların əvvəlcədən planlaşdırılması nəzərə alınaraq, dövlət qulluqçuları və yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri üçün «Asan İmza» elektron rəqəmsal imzanın əldə edilməsi və istismarı prosesini asanlaşdırmaq məqsədilə yeni tarif müəyyən olunmuşdur. Tarif «Asan İmza» dövlət və ya bələdiyyə sertifikatının istifadəsi müddətində (3 il ərzində) başqa əlavə xərclər olmadan 58 manat həcmində birdəfəlik ödəniş nəzərdə tutulur.

«Asan İmza» ilə əlaqədar əlavə sualınız yaranarsa,

Vergilər Nazirliyinin «195-1» Çağrı Mərkəzinə,

www.taxes.gov.az və www.asxm.gov.az

internet ünvanına müraciət edə bilərsiniz.

Vergi ödəyicisinin sualı var...

Samira Musayeva

Vergilər Nazirliyinin
Vergi siyasəti departamentinin baş direktoru
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

ƏDV tutulan əməliyyatın vaxtı

Əlavə dəyər vergisinin (ƏDV) ödəyicisi olan müəssisə tərəfindən mallar cari ilin iyul ayının 23-də təqdim edilmişdir. Həmin mallara görə elektron vergi hesab-fakturası iyul ayının 25-də verilmiş, alıcı tərəfindən ödəmə isə avqust ayının 2-də həyata keçirilmişdir. Bu halda, ƏDV tutulan əməliyyatın vaxtı necə müəyyən edilir?

ƏDV-nin məqsədləri üçün vergi tutulan əməliyyatın aparıldığı vaxt Vergi Məcəlləsinin (VM) 166-cı maddəsi ilə tənzimlənir. Bu maddədə, başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, vergi tutulan əməliyyatın vaxtı həmin əməliyyat üçün ödəmə 30 gün müddətində həyata keçirildikdə ödəmənin həyata keçirildiyi, ödəmə 30 gündən sonra həyata keçirildikdə isə ƏDV-nin elektron vergi hesab-fakturasının verildiyi vaxt sayılır. Mallar (işlər, xidmətlər) təqdim olunduqdan sonrakı 5 gün ərzində ƏDV-nin elektron vergi hesab-fakturası verilməmiş və ödəmə 30 gün ərzində həyata keçirilməmiş vergi tutulan əməliyyatın apa-

rdığı vaxt malların (işlərin, xidmətlərin) göndərildiyi və ya təqdim edildiyi vaxt hesab olunur (VM, maddə 166.1).

Vergi ödəyicisi malın alıcısına (işlərin, xidmətlərin sifarişçisinə) elektron vergi hesab-fakturasını mal göndəriləndən (iş görüldəndən, xidmət göstəriləndən) sonra 5 gündən gec olmayaraq verməyə borcludur (VM, maddə 176.3).

Qeyd olunanlara əsasən:

ƏDV ödəyicisi olan müəssisənin təqdim etdiyi mallara görə ödəmə 30 gün müddətində həyata keçirildiyindən, ƏDV tutulan əməliyyatın vaxtı ödəmənin həyata keçirildiyi vaxt sayılır.

ƏRAZİ VERGİ ORQANLARINDA

- Avqustun 24-də 3 sayılı Ərazi Vergilər İdarəsinin əməkdaşları Xaçmaz rayonunda fəaliyyət göstərən bələdiyyə təmsilçiləri ilə görüş keçirmişlər. Görüşdə vergi inzibatchılığında edilmiş yenilik və dəyişikliklər, «Nağdsız hesablaşmalar haqqında» Qanunun tətbiqi, «Rüblük vergi bəyannamələrinin, hesabat formalarının və onların əlavələrinin tərtib edilməsi Qaydaları», hesablənmiş vergilərin vaxtında büdcəyə ödənilməsi, bələdiyyələr tərəfindən toplanılan vergilərin poçt rabitəsinin milli operatoru, habelə mövcud nağdsız ödəmə vasitələri ilə ödənilməsi, vergilərin elektron ödənilməsi qaydaları, «Yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinin uçota alınması» və «Yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərinin hesablanması, ödənilməsi və uçotu» ilə bağlı metodiki vəsaitlərin tətbiqi barədə müzakirə aparılmışdır.

- Xaçmaz şəhərindəki Regional Turizm İnformasiya Mərkəzində 3 sayılı ƏVI tərəfindən «İctimai işə fəaliyyəti sahəsində vergitutma məqsədləri üçün gəlirlərin və xərclərin uçotunun aparılması Qaydaları» ilə bağlı pərakəndə və topdansatış ticarət, istehsal fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri ilə görüş keçirilmişdir. Görüşdə tədbir iştirakçılarına «Elektron qaimə-fakturanın tətbiqi və vergitutma məqsədləri üçün gəlirlərin və xərclərin uçotunun aparılması Qaydaları», «Nağdsız hesablaşmalar haqqında» Qanun və digər məsələlər barədə ətraflı məlumat verilmiş, vergi ödəyicilərinin fəaliyyəti zamanı rastlaşdıqları praktiki məsələlər geniş müzakirə olunmuşdur. Sonda tədbir iştirakçılarına maraqlandıran suallar cavablandırılmışdır.

RƏQƏMLƏRİN DİLİ İLƏ

- «Azərbaycan Respublikasında dövlət borcunun idarə edilməsinə dair orta və uzun müddət üçün Strategiya»da bildirilir ki, Azərbaycanda dövlət zəmanəti ilə cəlb olunmuş xarici borcun ÜDM-ə nisbəti **14** faiz, daxili borcun ÜDM-ə nisbəti isə **16,7** faizdir.

- Bu il ölkəmizdə real iqtisadi artım tempinin **2** faiz, gələn il **3,1** faiz, 2020-ci ildə **3,5** faiz, 2021-ci ildə isə **2,4** faiz təşkil edəcəyi proqnozlaşdırılır.

2018-2025-ci illərdə «Cənub Qaz Dəhlizi» Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsinə **2 milyard 250 milyon** ABŞ dolları dəyərində dövlət zəmanətli kreditlər cəlb edəcək.

- Bu ilin yanvar-iyul aylarında xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən əsas kapitalla **3 milyard 234,7 milyon** manat vəsait yönəldilib.

- Ötən ilin yanvar-iyul ayları ilə müqayisədə cari ilin ilk yeddi ayında ölkədə bütün məmulatlarının istehsalında **2,9** dəfə, içki istehsalında isə **9** faiz artım müşahidə olunub.

Nəqliyyat xidməti üzrə sadələşdirilmiş vergi

Verginin ödəyiciləri

Mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə (beynəlxalq yük və sərnişin daşımaları istisna olmaqla) respublika ərazisində sərnişin və yük daşımalarını (o cümlədən taksi ilə) və yaxud həmin daşımaları müqavilə əsasında digər şəxslər vasitəsi ilə həyata keçirən şəxslər sadələşdirilmiş verginin ödəyiciləridir. Bu şəxslərin mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtomobil nəqliyyatı vasitələri sadələşdirilmiş verginin vergitutma obyektinə hesab olunur.

Verginin dərəcəsi

Avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən vergi ödəyiciləri üçün aylıq olaraq sadələşdirilmiş vergi aşağıdakı kimi müəyyən olunur:

Yaşayış məntəqələri	Ölçü vahidi	Verginin aylıq məbləği (manatla)
Sərnişin daşınması (taksi istisna olmaqla), oturaq yerlərinin sayına görə	1 oturaq yer üçün	1,8 manat
Taksi ilə sərnişin daşınması	1 ədəd nəqliyyat vasitəsi üçün	9 manat
Yük daşınması	Yük götürmə qabiliyyəti üzrə	1 manat

Sadələşdirilmiş verginin məbləği sərnişin və yük daşınmasının həyata keçirildiyi ərazidən asılı olaraq cədvəldə göstərilmiş vergi məbləğinə xüsusi əmsallar tətbiq etməklə müəyyən edilir. Bakı şəhərində (kənd və qəsəbələr daxil olmaqla) və Bakı şəhəri ilə ölkənin digər yaşayış məntəqələri arasında həyata keçirildikdə bu əmsal 2-yə, Abşeron rayonu, Sumqayıt, Gəncə şəhərlərində və həmin rayon və şəhərlərlə digər yaşayış məntəqələri arasında (Bakı şəhəri istisna olmaqla) həyata keçirildikdə isə 1,5-ə bərabər olur.

Daşıma digər şəhər və rayonlarda və həmin şəhər və rayonlarla digər yaşayış məntəqələri arasında həyata keçirildikdə isə (Bakı, Sumqayıt, Gəncə şəhərləri və

Abşeron rayonu istisna olmaqla) əmsal tətbiq edilmir.

Verginin hesablanması qaydası və ödəmə müddəti

Avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarına görə aylıq sadələşdirilmiş vergi hər bir avtonəqliyyat vasitəsi üçün cədvəldə göstərilmiş sadələşdirilmiş verginin ölçü vahidini verginin aylıq məbləğinə və daşımanın həyata keçirildiyi ərazidən asılı olaraq müəyyən edilmiş əmsala vurmaqla hesablanır, hüquqi şəxslər tərəfindən büdcə gözlərinin 114311 təsnifat kodu ilə, fiziki şəxslər tərəfindən isə büdcə gözlərinin 114321 təsnifat kodu ilə dövlət büdcəsinə ödənilir.

Oturacaqlarının sayı 17 ədəd olan mikroavtobusunuzla Bakı şəhərində sərnişin daşınmasını həyata keçirirsiniz. Bu zaman Sizin

lət qeydiyyat nişanının seriya və nömrəsi aydın göstərilmişdir. «Fərqlənmə nişanı» vergi ödəyicisinin ərizəsinə əsasən 2 iş günündən gec olmayaraq verilir.

Avtonəqliyyat xidməti göstərən şəxslər tərəfindən ödənilmiş vergi onların həmin ayda fəaliyyət göstərən göstərməməsindən asılı olmayaraq geri qaytarılır və növbəti ayın vergiləri ilə əvəzləşdirilir.

Fəaliyyəti yalnız avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarından ibarət olan vergi ödəyiciləri bu fəaliyyət üzrə vergi orqanlarına bəyannamə vermirlər.

Vergi ödəyicilərinin mülkiyyətində olan avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə öz istehsal fəaliyyətini təmin etmək üçün işçilərinin və özünə məxsus yüklərinin daşınmasında istifadə olunan avtomobil nəqliyyatı vasitələri sadələşdiril-

muna bu barədə müəyyən edilmiş formada məlumat təqdim edir.

Xüsusi nişan və avadanlıqlarla təchiz olunmuş xüsusi təyinatlı (sahibkarlıq fəaliyyəti çərçivəsində onlara digər vergi ödəyiciləri tərəfindən göstərilən bu cür xidmətlər istisna olmaqla), habelə dövlət hakimiyyəti orqanlarının, büdcə təşkilatlarının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının, hasilatın pay bölgüsü, əsas ixrac boru kəməri haqqında və bu qəbildən olan digər sazişlər çərçivəsində fəaliyyət göstərən xarici podratçıların və subpodratçıların, dövlət fondlarının, xarici ölkələrin diplomatik və konsulluq nümayəndəliklərinin, beynəlxalq təşkilatların nümayəndəliklərinin rəsmi istifadəsi üçün nəzərdə tutulan avtomobil nəqliyyatı vasitələri üçün «Fərqlənmə nişanı» və ya «Xüsusi

Oturacaqların sayı 17 ədəd olduğundan sadələşdirilmiş verginin aylıq məbləği 17 x 1,8 = 30,6 manat olacaq və Sizin fəaliyyətiniz Bakı şəhərində həyata keçirildiyindən ödəyəcəyiniz sadələşdirilmiş verginin aylıq məbləği 30,6 x 2 = 61,2 manat olacaqdır

miş vergiyə cəlb edilmir. Bu nəqliyyat vasitələri üçün heç bir haqq ödənilmədən 5 iş günü ərzində Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin müvafiq qurumunda «Xüsusi fərqlənmə nişanı» alınır. Bu nişanı almış vergi ödəyiciləri avtomobil nəqliyyatı vasitələrini satarkən və ya icarəyə verərkən, habelə digər məqsədlər üçün istifadə edərkən ən azı 1 iş günü əvvəl bu nişanı geri qaytarmalıdır.

Vergi ödəyicisi işçi heyətini və özünə məxsus yükləri daşımaq üçün yeni avtonəqliyyat vasitəsi alıqda bu nəqliyyat vasitələri müvafiq qaydada qeydiyyatdan alındıqdan sonra 5 gün ərzində Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin müvafiq quru-

si fərqlənmə nişanı» alınır. Belə avtomobil nəqliyyatı vasitələrinin sahibləri həmin avtonəqliyyat vasitələri barədə Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin müvafiq qurumuna, Bakı şəhərinin inzibati ərazisində avtomobil nəqliyyatı ilə müntəzəm şəhərdaxili sərnişindəşmə və taksi minik avtomobilləri ilə sərnişindəşmə həyata keçirildikdə isə Bakı Nəqliyyat Agentliyinə məlumat verirlər.

Maliyyə sanksiyaları

«Fərqlənmə nişanı» olmadan avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə sərnişin və ya yük daşınmasında görə 40 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

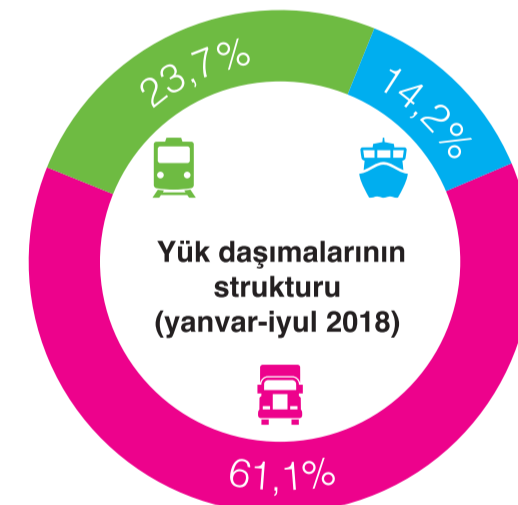
Fəxrriyyə İKRAMQIZI

Ölkəmizin ərazisindən keçən nəqliyyat dəhlizi özünü doğruldu

2018-ci ilin yanvar-iyul aylarında Azərbaycan ərazisindən Avropa-Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizi vasitəsilə daşınmış yüklərin həcmi 29 milyon min ton olmaqla, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2,8 faiz artıb. Yüklərin 62,1 faizi avtomobil nəqliyyatı, 23,7 faizi dəniz yolu nəqliyyatı, 14,2 faizi dəniz nəqliyyatı ilə daşınıb. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, daşınan yüklərin 95,7%-i beynəlxalq tranzit yüklərinin payına düşüb. Tranzit daşımaların həcmi 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 30% artıb.

İqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Məmmədov bildirib ki, Azərbaycandan xarici dövlətlərə məhsul ixrac edən sahibkarlar üçün daşınma xərclərinin aşağı salınması, vergi-gömrük güzəştləri yük daşınmalarının həcminin artmasında mühüm rol oynayır. Daşınmalar sahəsində sahibkarlara verilən bir sıra imtiyazlar, gömrük-vergi güzəştləri, ixracın asanlaşdırılması həm yerli sahibkarların ixrac qabiliyyətinin, həm də Azərbaycan vasitəsilə digər dövlətlərə mal aparan şirkətlərin sayının artmasına şərait yaradır.

Daşımalarda son illər qeyri-neft məhsullarının çəkisi də artıb. Yaxın 5 ildə iqtisadiyyatda qeyri-neft sektorunun nisbətinin artırılması gözlənilir. Xəzər hövzəsində ən böyük ticarət limanı olan Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının, Bakı-Böyük Kəşik dəniz yolunun yenidən qurulması və Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin istifadəyə verilməsi, regionlarda

beynəlxalq hava limanlarının tikintisi, müasir avtomobil yolları şəbəkəsinin yaradılması ölkəmizin daşımalarda iştirak imkanlarını xeyli genişləndirir.

Nazir müavininin sözlərinə görə, Azərbaycanın tranzit imkanlarından daha geniş və səmərəli istifadə edilməsi, bu sahədə vahid, çevik və şəffaf tarif siyasətinin həyata keçirilməsi, sərhəd-keçid prosedurlarının sadələşdirilməsi və bu sahədə həyata keçirilən siyasətin əlaqələndirilməsi məqsədilə yaradılmış Transizit Yükdəşimələr üzrə Koordinasiya Şurası 2016-cı ildən bəri bir sıra mühüm addımlar atıb: tranzit prosedurları sadələşdirilib, xidmət haqları endirilib. Təkcə Qazaxıstanın Aktau və Türkmənistanın Türkmenbaşy limanları üçün tranzit gediş-gəliş xərcləri təqribən 40% aşağı salınıb. Nəticədə cari ilin ilk rübündə ötən ilin müvafiq dövrü ilə nisbətə daşımaların həcmi

7,3 dəfə artıb.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sahibkarlıq və sənaye komitəsinin üzvü Aydın Hüseynovun sözlərinə görə, yük daşımalarının həcmi artmasında səmərəli vergi siyasəti təşviqəci rol oynayır. Azərbaycan ərazisindən xarici dövlətlərə daşınan mallar 2016-cı ilin ayının 1-dən 3 il müddətinə yol vergisindən azad olunub. Məqsəd Azərbaycanın transnəqliyyat marşrutlarının şəxələndirilməsi və respublikamızın beynəlxalq nəqliyyat sistemləri qovşağında mövqeyinin möhkəmlənməsinə nail olmaqdır. Bu güzəştlər həm dəniz yolu, həm də yük avtomobilləri və digər nəqliyyat vasitələri ilə daşınan yüklərin ixracına tətbiq olunur. Bu addımın atılması ölkədən xarici dövlətlərə məhsul ixrac edən sahibkarların daşıma xərclərinin aşağı salınmasına və ixrac imkanlarının yaxşılaşmasına dəstək məqsədi daşıyır. Azərbaycan ərazisindən keçən nəqliyyat dəhlizlərinin potensialından səmərəli istifadə olunması gələcəkdə bu sahənin qeyri-neft sektorunda xüsusi çəkisini artıracaq, tranzit daşımalarından dövlət büdcəsində daxilolmaların həcmi yüksələcək.

İqtisadçı bildirib ki, ixracın stimullaşdırılmasına və ixracın coğrafiyasının genişləndirilməsinə dəstək məqsədilə qanunvericiliyə edilmiş digər dəyişikliklər - «Yaşıl dəhliz» buraxılış sisteminin tətbiqi də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Həmin sistem gömrük rəsmiləşdirilməsinin daha çevik və şəffaf həyata keçirilməsi, məmur-sahibkar münasibətlərinin müasir idarəçilik prinsipləri əsasında qurulması, eləcə də Azərbaycan məhsullarının yeni bazarlara çıxarılması üçün əlavə imkanlar yaradır.

E.CƏFƏRLİ

Xarici ölkələrlə ticarət əlaqələrimiz genişlənir

İqtisadiyyat Nazirliyinin dəstəyi və Azərbaycan İxracının və İnvestisiyaların Təşviqi Fondunun (AZPROMO) təşkilatlığı ilə Bakı Biznes Mərkəzində keçirilən İxracatçılar Klubunun növbəti iclası Azərbaycanın xarici ölkələrdəki ticarət evlərinin yaradılmasına və fəaliyyətinə həsr olunub. Tədbirdə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən istehsalçı şirkətlərin 150-yə yaxın nümayəndəsi iştirak edib. İqtisadiyyat nazirinin müavini Rüfət Məmmədov qeyd edib ki,

Azərbaycan Prezidentinin tapşırığına uyğun olaraq, yerli məhsulların ixracının dəstəklənməsi, ixracın həcmiminin və coğrafiyasının genişləndirilməsi, «Made in Azerbaijan» brendinin təşviqi məqsədilə artıq 3 ölkədə Ticarət Evi fəaliyyət göstərir. Bildirilib ki, ölkəmizin ilk ticarət evi 2017-ci ildə Belarusa açılıb, Ukrayna və Latviyada isə bu il fəaliyyətə başlayıb. Ticarət evlərində Azərbaycan şirkətlərinin istehsal etdiyi müxtəlif növ məhsulların daimi sərəgisi fə-

aliyyət göstərir. Bu sərəgilerdə şərab və konyak, meyvə şirələri, kompotlar, mineral sular, tərəvəz, mürəbbələr, turşular, konservlər, bitki yağları, çay, xalça, tekstil, ipək və kosmetika malları, elektrik avadanlıqları, plastik məmulatlar və s. nümayiş olunur. 2018-ci ilin sonuna qədər Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Polşa, Çin, Qazaxıstan və Rusiyada Azərbaycanın ticarət evi şəraitində Azərbaycanın ticarət evi şəraitində fəaliyyət göstərir.

Tədbirin təşkilatçıları iş adamlarını Azərbaycanın xarici ölkələr-

dəki ticarət evlərində yaradılmış imkanlardan faydalanmağa və səmərəli əməkdaşlığa dəvət edib, bunun müvafiq ölkələrə ixracın artırılmasına əhəmiyyətli vurğulanıb.

İclasda Azərbaycan qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində reallaşdırılan tədbirlər, iqtisadiyyatın şəxələndirilməsi, «Made in Azerbaijan» brendinin təşviqi və bu məqsədlə tətbiq edilən mexanizmlər, biznes mühitinin davamlı olaraq yaxşılaşdırılmasına istiqamətində görülən işlər barədə məlumat verilib.

Turizm yeni biznes münasibətlərinin formalaşmasına şərait yaradır

Əcnəbilər nağdsız alış-verişə daha çox üstünlük verirlər

Son dövrlər ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafı çərçivəsində turizmin inkişafı üçün geniş imkanlar yarandı. Paytaxtda və bölgələrdə yaradılan müasir infrastruktur, eləcə də ölkənin qədim tarixi abidələri, füsunkar təbiəti, zəngin mətbəxi, forumlara, festivallara, idman yarışlarına, simpoziumlara yüksək səviyyədə ev sahibliyi etməyimiz dünyanın fərqli guşələrindən insanları Azərbaycana cəlb edir. Nüfuzlu xarici mətbu orqanlarda ölkəmizin turizm potensialı haqqında məqalələr dərc edilir.

Bütün bunlar özünü rəqəmlərdə də göstərir. Dövlət Sərhəd Xidmətinin məlumatına əsasən, 2018-ci ilin yanvar-iyul ayları ərzində Azərbaycana dünyanın 191 ölkəsindən 1 milyon 655,3 min və ya ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9,1 faiz çox əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs gəlmişdir. Gələnlərin 31,5 faizi Rusiya Federasiyası, 19,8 faizi Gürcüstan, 10,3 faizi Türkiyə, 10 faizi İran, 3,5 faizi Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, 2,4 faizi İraq, 2 faizi Ukrayna, 20,4 faizi digər ölkələrin vətəndaşları, 0,1 faizi isə vətəndaşlığı olmayan şəxslər olmuşdur.

İlin ilk yeddi ayında Körfəz ölkələrindən (Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və İran istisna olunmaqla) gələnlərin sayında daha çox artım müşahidə edilmişdir. Ötən ilin yanvar-iyul ayları ilə müqayisədə ölkəmizə gələn Küveyt vətəndaşlarının sayı 3,3 dəfə, Səudiyyə Ərəbistanı vətəndaşlarının sayı 3 dəfə, Böhren vətəndaşlarının sayı 2,7 dəfə, Qətər vətəndaşlarının sayı 2,1 dəfə, İraq vətəndaşlarının sayı 25,1 faiz, Oman vətəndaşlarının sayı isə 16,5 faiz artmışdır. İrandan gələnlərin sayında 21,1 faiz, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən gələnlərin sayında isə 2,7 faiz azalma müşahidə edilmişdir. Ümumilikdə ölkəmizə gələnlərin demək olar ki, hər beş nəfərindən biri Körfəz ölkələrindən olmuşdur. Avropa İttifaqına üzv ölkələrdən Azərbaycana gələnlərin sayı 7,4 faiz, MDB ölkələrindən gələnlərin sayı isə 5,6 faiz artmışdır. Respublika-

mızın gələn turistlərin əksəriyyəti inkişaf etmiş ölkələrin maliyyə qayda və qanunlarına uyğun olaraq, nağdsız alış-veriş etməyə üstünlük verirlər. Buna görə də turizm axınının getdikcə artdığı Azərbaycanda müvafiq infrastrukturun yaradılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bir sıra xidmət sahələrinin, o cümlədən müxtəlif ticarət, oyləncə, iaşə obyektlərinin Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması istiqamətində atılan addımlardan biri də POS-terminalların quraşdırılmasıdır. Vergilər Nazirliyi tərəfindən təsərrüfat subyektlərində POS-terminalların quraşdırılması, is-

tifadəsi, işlək vəziyyətdə olması, ondan istifadə qaydalarının mənimlənməsi nəzərdə saxlanılır. POS-terminalardan istifadənin üstünlükləri və istifadə qaydası barədə həm əhali, həm də vergi ödəyiciləri arasında mütəmadi məlumatlandırma işləri aparılır. Nazirliyin hazırladığı «POS-terminalların tətbiqi ilə əlaqədar vergi ödəyicilərinin məlumatlandırılması zamanı görülməli işlərə dair tövsiyələr» vergi ödəyicilərinə obyektlərdə quraşdırılmış POS-terminalardan istifadə vərdişlərinin aşılması, eləcə də nağdsız ödənişlərin ölvərişliliyi və üstünlükləri barədə geniş izahat və təbliğat işlərinin həyata keçirilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

«Nağdsız hesablaşmalar haqqında» Qanunun 2017-ci ildən qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar bir sıra qanunvericilik aktlarına, o cümlədən «Turizm haqqında» Qanuna dəyişiklik edilmişdir. Dəyişikliyə əsasən, turagənlərə ödəmələr yalnız nağdsız qaydada həyata keçirilir.

Görülən işlərin nəticəsi konkret rəqəmlərdə də özünü göstərir. İqtisadi islahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin məlumatına əsasən, bu ilin yanvar-iyun ayları ərzində Azərbaycana gələn xarici vətəndaşların bank kartları vasitəsilə apardıqları əməliyyatların dəyəri 620,4 milyon manat təşkil etmişdir. Bu göstərici 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 113 milyon manat və ya 22,3 faiz çoxdur.

Rəşad SADIQOV

İşsizlikdən sığorta ödənişləri

Azərbaycanda vətəndaşların, xüsusilə iş yerini itirmiş şəxslərin sosial hüquqlarının qorunmasını müəyyən edən proqram və konvensiyalar sırasına biri də əlavə olunub: iqtisadi cəhətdən böyük inkişaf yolu keçmiş ölkələrin əksəriyyətində tətbiq edilən «İşsizlikdən sığorta haqqında» Qanun Azərbaycanda da qəbul edilib. 2018-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minmiş bu qanun müxtəlif səbəblərə görə iş yerini itirmiş vətəndaşlar üçün bir sıra mühüm üstünlüklər yaradır.

Qanuna əsasən, hər bir şəxs iş yerini itirdiyi andan yeni iş tapanaqədə həmin dövrdə itirdiyi gəlirlərinin qarşılığı olaraq tam və ya qismən kompensasiya almaq hüququna malikdir. Bu hüquq hər hansı dövlət orqanının və ya hüquqi şəxsin ləğv edilməsi, yaxud işçilərin sayı və ya ştatların ixtisardan sonra məşğulluq orqanında işsiz kimi qeydiyyatı alınmış şəxslərə aiddir. İcbari qaydada həyata keçirilən bu sığorta sistemi həm müəssisənin əməyini ödənişi fondundan, həm də işçinin əməkhaqqından 0,5 faiz həcmində tutulur. Minimum 3 il sığorta stajına malik şəxslər bu yenilikdən yararlanmaq hüququ əldə edir.

Özündən asılı olmayan səbəblər üzündən iş yerini itirmiş şəxslər işsizlikdən sığorta sistemindən bəhrələnmək üçün hansı prosedurlardan keçməlidirlər?

Sual: Vətəndaşların Əmək Hüquqlarının Müdafiəsi Liqasının rəhbəri Sahib Məmmədov şərh edir:

«Bu məsələ «İşsizlikdən sığorta haqqında» Qanunda, eləcə də Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi hüquqi-normativ aktlarda, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin müvafiq təlimatlarında əhatəli şəkildə öz əksini tapıb. Mövcud qaydalara əsasən, sığorta

ödənişi ilkin müraciət zamanı 6 ay, təkrar müraciət zamanı isə 3 ay müddətinə təyin edilir. İşsizliyə görə sığorta ödənişləri Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tərkibində yaradılan İşsizlikdən Sığorta Fondu tərəfindən verilir. Yeni qanunun tətbiqi ilə əlaqədar olaraq, indiyədək verilməmiş sığorta ödənişləri üçün işsizlik müavinətləri də yeni qaydalarla tənzimlənməyə və həmin fond tərəfindən maliyyələşdiriləcək. Amma işsizlikdən sığorta ödənişləri işgötürənlə əmək müqaviləsinin müddəti başa çatmış şəxslərə şamil edilməyəcək. Çünki yeni qanunda belə hallar üçün işsizlik sığortasından yararlanmaq nəzərdə tutulmayıb. Yalnız dövlət orqanının və ya hüquqi şəxsin ləğv edilməsi, yaxud işçilərin sayının və ya ştatların ixtisar edilməsi nəticəsində işini itirən və işsiz kimi qeydiyyata alınmış sığortaolunmuş şəxslər bu yenilikdən yararlanmaq hüququna malikdirlər».

«İşsizlikdən sığorta haqqında» Qanunun tələblərinə əsasən, özündən asılı olmayan səbəblərə görə iş yerini itirmiş hər bir şəxs üçün sığorta ödənişinin verilmə müddəti 9 aydan artıq ola bilməz. Əgər işsiz iş yerini itirdiyi gündən etibarən 24 ay ərzində münasib işlə təmin edilməzsə, bir dəfə təkrar müraciət edərkən yenidən minimum sığorta ödənişi almaq hüququna malikdir. Əgər ailədə həm ər, həm də arvad sığorta ödənişi təyin edilirsə, bu zaman onlardan yalnız birinə əsas sığorta ödənişinə əlavə olaraq hüquq şamil edilir.

S.Məmmədov qeyd edib ki, bu proseslə hazırda 5 faiz səviyyəsində olan işsizliyin aradan qaldırılacağı gözlənilir. İşsizlikdən sığorta sisteminin məqsədi işsiz vətəndaşların

lan şəxslər müraciət etdikdə onlara iki müvafiq iş təklif olunacaq, təklifi işsiz şəxs tərəfindən rədd edilərsə, o, müavinət almayacaq. Müraciət edən şəxslərə müvafiq iş təklif olunmadıqda, onlar müavinət almağa iddia edə bilərlər. Lakin onların iddia etmələri bunun mütləq müavinət almaqla nəticələnməyi demək deyil. Bunun üçün işsizlikdən sığorta ödənişlərinə iddia edən şəxsin tələbləri qanunda göstərilən şərtlərə tam cavab verməlidir. Xatırladaq ki, İşsizlikdən Sığorta Fondunun maliyyə mənbəyi işgötürənlər və işçilərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə (Cinayət Məcəlləsi, maddə 162-1.1)

Eyni əməllər təkrar törəldikdə (Cinayət Məcəlləsi, maddə 162-1.2)

İşsizliyə görə sığorta müavinətini almaq üçün müəyyən edilmiş əsas şərtlər:

- İşsizliyə görə sığorta müavinətini almağa iddialı vətəndaşın sığorta stajı olmalıdır;
- Bu müavinətə iddialı şəxsin 3 ildən 5 ilədək sığorta stajı olduqda alacağı müavinətin məbləği işlədiyi dövrdə aldığı əməkhaqqının 50 faizi səviyyəsində müəyyən edilir;
- Bu müavinətə iddialı şəxsin 5 ildən 10 ilədək sığorta stajı olduqda alacağı müavinətin məbləği işlədiyi dövrdə aldığı əməkhaqqının 55 faizi səviyyəsində müəyyən edilir;
- İşsizlikdən sığorta ödənişlərinə iddialı şəxsin sığorta stajı 10 ildən çox olduqda onun alacağı aylıq məbləğ orta aylıq əməkhaqqının 60 faizi məbləğində olmalıdır.

uzun müddət sığorta ödənişi almasını yox, onun əmək bazarına təkrar qayıtmasını təmin etməkdir. Yeni qanuna görə, müəssisənin ləğvi və ştatların ixtisarı nəticəsində işsiz qay-

naşlarının maliyyələşdirilməsi üçün nəzərdə tutulub ki, bu da ötən il bu məqsədlərə ayrılan vəsaitdən 1,9 dəfə çoxdur.

Elxan SALAHOV

ELAN

ASAN imza sertifikatının qüvvədə olma müddəti 3 il olduğundan və 2015-ci ilin avqust və noyabr aylarında alınmış sertifikatların etibarlılığı müddəti 2018-ci ilin avqust və noyabr aylarında bitəcəyindən, ASAN imza sertifikatının yenisini almaq üçün qüvvədə olan ASAN imzanız vasitəsilə www.asxm.gov.az/portal/login portalına daxil olub müvafiq ərizəni, müqaviləni və etibarnamələri imzaladıqdan sonra ASAN imza sim kartını dəyişərək vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə və ya ASAN xidmət mərkəzlərinə yaxınlaşa bilərsiniz.

ASAN imza ilə əlaqədar əlavə sualınız yaranarsa, Vergilər Nazirliyinin «195-1» Çağrı Mərkəzinə, rəsmi internet saytının «Sual-cavab» bölməsinə www.tax.gov.az/www.tax.gov.az/faq/sual.html və www.asxm.gov.az internet ünvanına müraciət edə bilərsiniz.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ

BİR CÜMLƏ - BİR XƏBƏR

Azərbaycan Prezidentinin sərəncamına uyğun olaraq, ölkədə biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyasının fəaliyyəti ilə bağlı internet portalı yaradılacaq.

«Made in Azerbaijan» brendinin təşviqi məqsədilə İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən növbəti ixrac missiyası avqustun 29-dan sentyabrın 3-dək Çin Xalq Respublikasının Urumçi şəhərində təşkil olunacaq.

Gələcək ay Azərbaycanda «İteca Caspian» və «Caspian Event Organisers» sərgi şirkətləri tərəfindən təşkil edilən ixtisaslaşmış ticarət-sənaye sərgiləri mövsümü start götürəcək.

Noyabrın 22-23-də Bakıda IX Azərbaycan Mikromaliyyə Konfransı keçiriləcək.

«Qırmızı körpü» sərhəd-keçid məntəqəsində tikilmiş Ticarətın Asanlaşdırılması Mərkəzi yaxın günlərdə istifadəyə verəcək.

İŞGÖTÜRƏNLƏRİN NƏZƏRİNƏ!

Əmək müqaviləsinin rəsmiləşdirilməsi

İşgötürən ona məxsus iş yerində haqqı ödənilməklə çalışan fiziki şəxsə ilkin olaraq fərdi qaydada yazılı əmək müqaviləsi (kontrakt) bağlamalı, bundan sonra əmək müqaviləsinin məlumatlarını Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin elektron informasiya sistemində daxil edərək onun hüquqi qüvvəyə minməsi üçün müvafiq bildiriş əldə etməlidir.

Əmək müqaviləsi bildirişinin elektron

informasiya sistemində daxil edilməsi üçün işgötürənin və ya onun səlahiyyət verdiyi şəxsin gücləndirilmiş elektron imzası, o cümlədən «ASAN imza»-sı olmalıdır. «ASAN imza» SİM kartını mobil operatorların («Azercell», «Bakcell», «Nar Mobile») nümayəndəliklərindən əldə edib, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə müraciət etməklə «ASAN imza» sertifikatı ala bilərsiniz.

İşgötürən tərəfindən əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb olunması qanunvericiliklə müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəb olur:

Qanun pozuntuları	Məsuliyyət tədbirləri
Əmək müqaviləsi (kontrakt) hüquqi qüvvəyə minmədən işgötürənlər tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi yolu ilə onların gəlirlərinin gizlədilməsinə (azaldılmasına) şərait yaradıldığına görə (Vergi Məcəlləsi, maddə 58.10)	hər bir belə işçi üzrə 1.000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.
Əmək müqaviləsi (kontrakt) hüquqi qüvvəyə minmədən işgötürən tərəfindən fiziki şəxsləri hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə (İnzibati Xətalər Məcəlləsi, maddə 192.1)	fiziki şəxslər 1.000 manatdan 2.000 manatadək miqdarda, vəzifəli şəxslər 3.000 manatdan 5.000 manatadək miqdarda, hüquqi şəxslər 20.000 manatdan 25.000 manatadək miqdarda inzibati cərimə edilir.
Əmək müqaviləsi (kontrakt) hüquqi qüvvəyə minmədən xeyli sayda (yeni 10 nəfər və ondan çox olan) işçilərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə (Cinayət Məcəlləsi, maddə 162-1.1)	7.000 manatdan 10.000 manatadək miqdarda cərimə və ya 2 ilədək müddətə islah işləri və ya 2 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması ilə cəzalandırılır.
Eyni əməllər təkrar törədikdə (Cinayət Məcəlləsi, maddə 162-1.2)	3 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya 3 ildən 7 ilədək müddətə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılır.

Fəaliyyətinizlə bağlı risklərin yaranmaması, hər hansı maliyyə itkilərinə məruz qalmamağınız üçün mövcud qanunvericiliyin tələblərinə əməl etməyiniz tövsiyə olunur.

Əlavə məlumat www.tax.gov.az və www.e-gov.az saytlarından, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərindən və «195-1» Çağrı Mərkəzindən əldə edə bilərsiniz.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ

VƏTƏNDAŞLARIN NƏZƏRİNƏ!

Əmək müqaviləsinin rəsmiləşdirilməsi

İşə qəbul olunarkən işgötürənlərdən əmək müqaviləsinin bağlanması tələb edin. Əmək müqaviləsi ilk növbədə sosial maraqlarınızın təmin olunmasına xidmət edir və rəsmiləşdirilməmiş əmək fəaliyyətinə razılaşmaqla Siz gələcəkdə dövlətin sosial təminatından və bir sıra üstünlüklərdən məhrum olursunuz.

İşçinin hüquqları və üstünlükləri	Əmək müqaviləsi ilə fəaliyyət göstərdikdə	Əmək müqaviləsiz fəaliyyət göstərdikdə
8 saatlıq iş hüququ	✓	✗
Əmək məzuniyyətindən istifadə hüququ	✓	✗
Peşə-əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta hüququ	✓	✗
Xəstəlik və işdən çıxma müavinətinin tam həcmində alınması hüququ	✓	✗
Gələcəkdə layiqli əmək pensiyasının alınması imkanı	✓	✗
İpoteka və digər kreditləri almaq imkanı	✓	✗
Məhkəmədə hüquqların müdafiəsi	✓	✗

İşgötürənlə əmək müqaviləsi bağlamaqla və rəsmi əməkhaqqı ödəməyi tələb etməklə Siz gələcəyinizi indidən düşünmüş olursuz. Unutmayın ki, Sizə ödənilən rəsmi əmək haqları - sabah üçün sabit sosial təminatınızın təməlidir!

Bununla bağlı hüquqlarınız pozularsa, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə və ya «195-1» Çağrı Mərkəzinə müraciət edə bilərsiniz.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ

Sadələşdirilmiş vergi imtiyaza çevrilməməlidir

Bəzi sahibkarlar sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi kimi qeydiyyatdan keçməklə «kiçik biznes» kateqoriyasının üstünlüklərindən sui-istifadə etməyə çalışırlar

Azərbaycan iqtisadiyyatının davamlı və dayanıqlı inkişafı özəl sahibkarlığın inkişafından çox asılıdır. Qeyri-neft sektorunun inkişafının prioritet elan edilmiş inkişaf dövrü vergi siyasətində çevik və şəffaf mexanizmlərin tətbiqi dövrün zəruri tələbinə çevirib. Bu şəraitdə ən vacib şərtlərdən biri vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında münasibətlərin

qarşılıqlı etimada və əməkdaşlığa əsaslanmasıdır. 1 avqust 2018-ci il tarixə olan məlumata görə, hazırda Azərbaycanda 939 min 149

qarşılıqlı etimada və əməkdaşlığa əsaslanmasıdır. 1 avqust 2018-ci il tarixə olan məlumata görə, hazırda Azərbaycanda 939 min 149

qarşılıqlı etimada və əməkdaşlığa əsaslanmasıdır. 1 avqust 2018-ci il tarixə olan məlumata görə, hazırda Azərbaycanda 939 min 149

qarşılıqlı etimada və əməkdaşlığa əsaslanmasıdır. 1 avqust 2018-ci il tarixə olan məlumata görə, hazırda Azərbaycanda 939 min 149

vergi daxilolmalarındakı payının az olması həm də onunla izah edilə bilər ki, bu sistem bəzi sahibkarlar üçün dövrüyyəni azaltmaq üçün sui-istifadə alətinə çevirilib. Bununla da onlar özəl «kiçik biznes» kateqoriyasına aid edir və vergilərdən yayınmağa çalışırlar.

Mövcud qanunvericiliyə əsasən, sadələşdirilmiş vergi ödəyiciləri bunlardır:

- mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə (beynəlxalq yük və sərnişindəşimaları istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımaqları (o cümlədən taksilə) və yaxud həmin daşımaqları müqavilə əsasında digər şəxslər vasitəsi ilə həyata keçirən şəxslər;
- idman mərc oyunlarının operatoru və satıcıları olan şəxslər;
- mülkiyyətində olan torpaq, yaşayış (fiziki şəxsin azı 5 il ərzində yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğu yaşayış sahələri istisna olmaqla) və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim edilməsini həyata ke-

çirən şəxslər (torpaq, yaşayış və qeyri-yaşayış sahəsi hədiyyə, maddi yardım və miras kimi vergi ödəyicisinin ailə üzvlərindən alındıqda, «Torpaqların dövlət ehtiyatları üçün alınması haqqında» Qanuna əsasən kompensasiya ödənilmədikdə, ər və arvad (və ya keçmiş ər-arvad) arasında verildikdə istisna olmaqla);

• fəaliyyətləri zamanı işçi cəlb edən fiziki şəxslər istisna olmaqla, toylarda, şənliklərdə və digər tədbirlərdə aparıcılıq, çalğıçılıq, rəqəqsizlik, aşıqlıq, məzhəkəçilik və digər oxşar fəaliyyət, fərdi foto, audio-video xidmətləri (fotostudiyalar istisna olmaqla) sahəsində fəaliyyət, çəkməçi, pinəçi, saat, televizor, soyuducu və digər meişət cihazlarının təmiri, fərdi yaşayış evlərində və mənzillərdə ev qul-

luçcusu, xəstələrə, qocalara və uşaqlara qulluq xidməti, dayə, fərdi sürücülük, ev təsərrüfatında təmizlik, bağban, aşbaz, gözətçi və digər analoji işlər, nəqqaşlıq emalatxanalarının fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər (aylıq sabit vergi məbləği üzrə).

Həmçinin əlavə dəyər vergisi (ƏDV) məqsədləri üçün qeydiyyata alınmamış və ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) vergi tutulan əməliyyatların həcmi 200.000 manat və ondan az olan şəxslər, habelə vergi tutulan əməliyyatlarının həcmi ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) 200.000 manatdan artıq olan ticarət və ya ictimai işə fəaliyyəti göstərən, bina tikintisi ilə məşğul olanlar da sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi ola bilərlər.

Vergidən yayınmanın məsuliyyəti

Sadələşdirilmiş verginin ödəyicilərinə vergi qanunvericiliyinin pozulması hallarına görə Vergi Məcəlləsinin müddəalarına uyğun olaraq aşağıda göstərilən maliyyə sanksiyaları və faizlər tətbiq edilə bilər:

- sadələşdirilmiş verginin hesabını və ya vergi öhdəliyinin yaranmaması haqqında arayışı əsas olmadan müəyyən edilən müddətdə təqdim etməyən vergi ödəyicisinə vergi orqanının qərarına əsasən 40 manat məbləğində;
- aktivləri barədə məlumatı əsas olmadan müəyyən edilən müddətdə təqdim etməyən vergi ödəyicisinə vergi orqanının qərarına əsasən 100 manat məbləğində;
- verginin (o cümlədən ödəmə mənbəyində verginin) hesabata göstərilən məbləği verginin hesabata göstərilməli olan məbləğinə nisbətən azaldılıbsa, habelə büdcəyə çatması vergi məbləği hesabata təqdim etməməklə yayındırılıbsa vergi ödəyicisinə azaldılmış və ya yayındırılmış vergi məbləğinin

(kameral vergi yoxlaması nəticəsində hesablanmış əlavə vergi məbləği istisna olmaqla) 50 faizi miqdarında;

• təqvim ili ərzində nağd pul hesablaşmalarının aparılması qaydalarının pozulmasına görə vergi ödəyicisinə:

- birinci dəfə yol verildikdə - 400 manat;
- ikinci dəfə yol verildikdə - 800 manat;
- üç və daha çox dəfə yol verildikdə - 1200 manat məbləğində cərimə müəyyən edilir.

Vergi tutulan əməliyyatlarının həcmi ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) 200.000 manatdan artıq olan sadələşdirilmiş vergitutma metodunu seçmiş ticarət və ictimai işə fəaliyyəti ilə məşğul olanlar bu qaydaları birinci dəfə pozduqda 2000, ikinci dəfə 4000, üç və daha çox pozduqda isə 6000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq olunur.

Sadələşdirilmiş vergi müəyyən edilmiş müddətdə ödənilmədikdə, ona ödəmə müddətindən sonrakı hər bir ötmüş gün üçün, ancaq bir il müddətindən çox olmamaq şərtilə, ödənilməmiş vergi məbləğinin 0,1 faizi miqdarında faiz hesablanır.

Sadələşdirilmiş verginin ödəyicilərinin öhdəlikləri

Sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olan və ödəmə mənbəyində vergi tutan hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar müddətli işləyən fiziki şəxslərə, habelə qeyri-dövlət pensiyaları və digər ödəmələri (rezident müəssisələrə və ya qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliklərinə Azərbaycan Respublikasında ödənilən icarə haqqı və royalti is-

tisna olmaqla) verərkən onlardan ödəmə mənbəyində vergini tutmağa borcludurlar. Sadələşdirilmiş verginin ödəyiciləri tərəfindən fiziki şəxslərə müddətli işlə əlaqədar hesablanmış aylıq gəlirdən gəlir vergisi aylıq hesablanmış və növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə köçürülməli, bu barədə müvafiq bəyannamə hesabata ilindən sonrakı ilin yanvar ayının 31-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim edilməlidir. Qey-

ri-dövlət pensiyaları və digər ödəmələr (rezident müəssisələrə və ya qeyri-rezidentin daimi nümayəndəliklərinə Azərbaycan Respublikasında ödənilən icarə haqqı və royalti istisna olmaqla) verərkən qeyd edilən gəlirdən vergi tutulmalı, tutulmuş vergi gəlirin ödənilməsi üçün sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə köçürülməli, bu barədə müvafiq bəyannamə isə həmin müddətdə vergi orqanına təqdim edilməlidir.

Sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir əldə edən və vergi uçotuna sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi kimi alınan şəxs verginin məbləğini hesabata rübü ərzində təqdim edilmiş mallara (işlərə xidmətlərə) və əmlaka görə əldə edilmiş hasilatın, habelə satışdankənar gəlirlərin həcminə Bakı şəhərində 4 faiz, digər regionlarda, habelə Naxçıvan Muxtar Respublikasında 2 faiz tətbiq etməklə hesablayır. Ticarətlə məşğul olanlar 6 faiz, ictimai işə xidməti göstərən sahibkarlar isə 8 faiz dərəcə ilə sadələşdirilmiş verginin ödəyiciləridir. Hesablanmış verginin məbləği hesabata dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq «Sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsi» ilə bəyan edilir və həmin tarixdən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilir.

Elxan SALAHOV

2018-ci ilin sentyabr ayı ərzində vergi orqanına təqdim edilməli bəyannamələr və ödənilməli

VERGİLƏR

2018-ci ilin avqust ayına görə vergi ödəyiciləri tədiyyəçisi olduqları

- Əlavə dəyər vergisi bəyannaməsini;
- Aksiz bəyannaməsini;
- Yol vergisi bəyannaməsini;
- Mədən vergisi bəyannaməsini;
- Pul vəsaitlərinin nağd çıxarılmasına görə sadələşdirilmiş verginin bəyannaməsini;
- Uduşlardan (mükafatlardan) əldə edilən gəlirdən ödəmə mənbəyində tutulan vergi bəyannaməsini

cari ilin sentyabr ayının 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim etməli və hesablanmış vergiləri həmin müddətədək tam həcmdə dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər.

- **Daşınmaz əmlak** təqdim edən şəxslərdən ödəmə mənbəyində tutulan sadələşdirilmiş verginin bəyannaməsi notariuslar tərəfindən **cari ilin sentyabr ayının 20-dən gec olmayaraq** vergi orqanına təqdim

Hörmətli vergi ödəyiciləri, siz öz bəyannamələrinizi və hesablanmış vergiləri Vergilər Nazirliyinin İnternet Vergi İdarəsi Portalı (<https://www.e-taxes.gov.az>) vasitəsilə elektron qaydada da təqdim edə və ödəyə bilərsiniz. Vergi öhdəliklərinizi vaxtında yerinə yetirməyi tövsiyə edirik.

— AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ —

edilməlidir (vergi əməliyyatı aparıldığı gün - 1 bank günü ərzində ödənilir).

- **Müddətli işlə əlaqədar 2018-ci ilin avqust ayı üzrə ödəmə mənbəyində hesablanaraq tutulan vergi cari ilin sentyabr ayının 20-dən gec olmayaraq** dövlət büdcəsinə ödənilməlidir (ƏDV və sadələşdirilmiş verginin ödəyiciləri tərəfindən bəyannamə illik - növbəti ildə yanvar ayının 31-dən gec olmayaraq, digər vergi ödəyiciləri tərəfindən 3-cü rüb üzrə bəyannamə cari ilin oktyabr ayının 22-dən gec olmayaraq təqdim edilməlidir).

- **Xüsusi notariusların 2018-ci ilin avqust ayı üzrə hesabladığı gəlir vergisi cari ilin sentyabr ayının 20-dən gec olmayaraq** dövlət büdcəsinə ödənilməlidir (3-cü rüb üzrə bəyannamə cari ilin oktyabr ayının 22-dən gec olmayaraq təqdim edilməlidir).

Qeyd: 20.10.2018-ci il tarixi qeyri-iş gününə təsadüf etdiyindən, 2018-ci ilin 3-cü rübü üzrə bəyannamələrin təqdim edilməsinin son müddəti 22.10.2018-ci il tarixinə keçirilmişdir.

Elektron qaimə-fakturanın tətbiqi barədə

BİLDİRİŞ

Hörmətli vergi ödəyiciləri!

2018-ci il yanvarın 1-dən etibarən, statusundan asılı olmayaraq, **bütün vergi ödəyiciləri** tərəfindən sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədləri üçün malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim edilməsi zamanı elektron qaimə-faktura təqdim olunmalıdır.

Vergi Məcəlləsinə əsasən, sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən hüquqi və fiziki şəxslərə malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim olunması ilə bağlı elektron qaimə-faktura vermək vergi ödəyicisinin vəzifələrinə aid edilmişdir.

«Elektron qaimə-fakturanın tətbiqi, uçotu və istifadəsi Qaydaları» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 14.03.2017-ci il tarixli 89 nömrəli Qərarı ilə müəyyən edilir.

Elektron qaimə-faktura «Onlayn rejimdə»

Vergilər Nazirliyinin İnternet Vergi İdarəsində (www.e-taxes.gov.az) gücləndirilmiş elektron imza (o cümlədən «Asan imza») vasitəsilə elektron qaydada tərtib edilərək və ya «Lazım proqramlar»dan istifadə olunmaqla «Of-layn rejimdə» tərtib edildikdən və elektron imza (o cümlədən «Asan imza») vasitəsilə imzalandıqdan sonra malların, işlərin və xidmətlərin alıcısına göndərilir.

Odur ki, sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədləri üçün mal (iş, xidmət) alınarkən həmin malların (işlərin, xidmətlərin) alınmasını təsdiq edən elektron qaimə-faktura satıcıdan tələb edilərək alınmalıdır.

Vergi ödəyicisinin sahibliyində olan malların alışını təsdiq edən qaimə-faktura və ya elektron qaimə-faktura, yaxud elektron vergi hesab-fakturasından ən azı biri olmadıqda alıcıya təqvim ili ərzində belə hala -

- birinci dəfə yol verildikdə alınmış malların **10 faizi**,
- ikinci dəfə yol verildikdə **20 faizi**,
- üç və daha çox dəfə yol verildikdə isə **40 faizi** miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Fəaliyyətinizlə bağlı risklərin yaranmaması, hər hansı maliyyə itkilərinə məruz qalmaq üçün müvafiq tədbirlər təqdim etməyiniz tövsiyə olunur.

Vergi qanunvericiliyinin tətbiqi və inzi-batçılığı ilə bağlı əlavə məlumat almaq üçün Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet saytına (www.taxes.gov.az), Çağrı Mərkəzinə (195-1) və ya vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə müraciət edə bilərsiniz.

— AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ —

ELAN

Hörmətli vergi ödəyicisi!

Fəaliyyətiniz zamanı vergi orqanı əməkdaşları tərəfindən korrupsiya və digər hüquqpozma hallarına yol verildiyi ilə rastlaşdıqda, aşağıdakı imkanlardan istifadə etməklə, vergi orqanına müraciət edə bilərsiniz:

- ★ Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində (www.taxes.gov.az) «Onlayn müraciətlər» bölməsinin «Vergi orqanı əməkdaşlarının fəaliyyətində korrupsiya və digər hüquqpozma halları barədə məlumat ver» alt bölməsinə;

- ★ Vergilər Nazirliyinin poçt ünvanına və ya Daxili təhlükəsizlik departamentinə üzərində «MƏXFİ - Daxili təhlükəsizlik departamentinə» qeydi olan məktublara göndərməklə. Ünvan: AZ1073, Bakı şəhəri, Landau küçəsi 16, Vergilər Nazirliyi;

- ★ Daxili təhlükəsizlik departamentinə gəlməklə və məlumatı şəxsən (şəxsiyyətinizi təsdiq edən sənədlə) təqdim etməklə. Ünvan: AZ1073, Bakı şəhəri, Landau küçəsi 16, Vergilər Nazirliyi, Daxili təhlükəsizlik departamenti;

★ Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinə (195-1)

«Asan imza» istifadəçi ID-sinin dəyişdirilməsi

«Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Qanunun müddəalarına əsasən ASXM-dən ASXM-in məlumat bazasına Asan imza əldə etmiş şəxslər bu elektron xidmətdən istifadə edə bilərlər. Bu xidmətin göstərilməsi üçün hər hansı sənəd tələb olunmur.

İstifadəçi ID-sinin dəyişdirilməsi barədə məlumat internet və ya vergi orqanı tərəfin-

dən Avtomatlaşdırılmış Vergi İnformasiya Sistemi vasitəsilə ASXM-in məlumat bazasına göndərilir və istifadəçi ID-si dəyişdirilir. İstifadəçi çağrı mərkəzinə müraciət etməklə xidmətdən istifadə etdikdə dəyişikliklə bağlı məlumat istifadəçinin Asan imzının bağlı olduğu mobil telefon nömrəsinə göndərilir.

Elektron xidmətin təqdim olunma ünvanı:

- <http://www.taxes.gov.az>;
- <http://www.e-gov.az>;
- <http://www.dxr.az>;
- AsanDoc proqram təminatı;
- Çağrı Mərkəzi (195-1).

Xidmətdən istifadə üçün istifadəçi «Asan imza»ya malik olmalıdır. İstifadəçi <https://asanimza.az> internet sahifəsindən yüklənmiş AsanDoc proqram təminatında müvafiq xanaları doldurur və mobil telefonda PIN 1 daxil etməklə əməliyyatı təsdiqləyir. Əməliyyatın sonunda ekranda istifadəçi ID-sinin müvafiqyyətə dəyişdirilməsi barədə məlumat əks olunur.

ID-nin Çağrı Mərkəzi vasitəsilə dəyişdirilməsi üçün mərkəzin sorğularını yerinə yetirmək lazım gəlir. İstifadəçiyə mövcud və yeni təqdim olunan istifadəçi ID-si barədə SMS göndərilir. İstifadəçi SMS-lə tanış olur və razılığını Çağrı Mərkəzinin təmsilçisinə bildirir. Bundan sonra mobil telefonda yoxlama kodunu təsdiqləyir və «Asan imza» PIN 2 kodunu daxil etməklə imzalayır.

Əməliyyat başa çatdıqdan sonra istifadəçinin Asan imzının bağlı olduğu mobil telefon nömrəsinə istifadəçi ID-sinin dəyişdirilməsi barədə SMS göndərilir. İstifadəçinin İnternet Vergi İdarəsində elektron qutusu olduğu halda «Onlayn karguzarlıq» sahifəsinə əməliyyat tarixçəsi barədə məlumat göndərilir. İstifadəçi ID-sinin dəyişdirilməsi əməliyyatı istifadəçi tərəfindən təsdiqləndiyi andan sistemdə dəyişiklik aparılır.

Sorğunun yerinə yetirilməsindən imtina halları

İstifadəçi ID-sinin dəyişdirilməsindən «Asan imza»nın müəyyən edilərsə, yeni istifadəçi ID-si dəqiq bildirilməzsə, rəsi səhv bildirilsə, mobil nömrədə «Asan imza» xidməti aktiv olmazsa, istifadəçinin

«Asan imza» sahibi olmadığı müəyyən edilərsə, yeni istifadəçi ID-si dəqiq bildirilməzsə, xidmət yekunlaşdırılmadan əlavə qə kəsildiyi zaman imtina edilir. **Fəxryyə İKRAMQIZI**

beynəlxalq panoram

Yaponiya hökuməti vergi islahatı planlarını qəbul edib

Yaponiyanın Nazirlər Kabineti vergi islahatı ilə bağlı qanun layihəsini təsdiq etmişdir və sənəd hazırda müzakirə üçün ölkə parlamentinə təqdim olunmuşdur. 2017-ci ildən bəri gündəlikdə olan qanun layihəsinə əsasən, işçilərinin əməkhaqqı üç faizdən artıq olan şirkətlərin ödəyəcəkləri korporativ verginin dərəcəsi 25 faizə endiriləcək. Öz məhsuldarlığını artırmaq üçün sərmayə qoyan şirkətlər üçün korporativ verginin dərəcəsi 20 faiz müəyyən ediləcəkdir. Vergi güzəştləri gələn maliyyə ilindən - 2019-cu ilin aprelinə qədər tətbiq olunmağa başla-

yacaq və üç il davam edəcək. Qanun layihəsində nəzərdə tutulan digər tədbirlərə bütün məhsulları üçün 2018-ci ilin oktyabrından rüsumların qaldırılması, eləcə də ölkədən çıxan insanlar üçün 2019-cu ilin əvvəlindən adambaşına 1000 yen (9,9 ABŞ dolları) yeni verginin tətbiq edilməsi daxildir. Şəxsi vergi üzrə 2020-ci ildən qüvvəyə minməsi təklif edilən dəyişikliklər illik gəliri 8,5 milyon yendən (77.394 ABŞ dolları) artıq olan işçilərdən tutulan vergilərin artırılmasını, eləcə də şirkət əməkdaşları üçün vergi çıxılmalarının azaldılmasını əhatə edir.

Xorvatiya ƏDV-nin dərəcəsinə azaltmaq planını təxirə salıb

Xorvatiya hökumətinin yaydığı açıqlamada 2020-ci ilə qədər planlaşdırılmış əlavə dəyər vergisinin (ƏDV) aşağı salınmasının təxirə salındığı bildirilmişdir. Bununla belə, gələn ildən bəri əsas mallar üçün bu verginin dərəcəsinə yenidən baxılacaq.

Hazırda 25 faiz olan ƏDV dərəcəsinin gələn il yanvarın 1-dən 24 faizə endirilməsi nəzərdə tutulmuşdu, lakin bu addımın bir il gecikməsi 2020-ci il yanvarın 1-dən atılacağı qərara alınmışdır. 13 faizlik aşağı salınmış tarif isə əvvəlki kimi ot, balıq, meyvə və göyörti kimi mə-

sullara tətbiq olunacaq. Xorvatiyada ƏDV-nin üç dərəcəsi tətbiq edilir: 25 faizlik standart dərəcə (bu, Avropa İttifaqında Macarıstandan sonra ən yüksək göstəricidir), 13 faizlik dərəcə və 5 faizlik dərəcə. 5 faizlik dərəcə müəyyən çap nəşrlərinə, mədəni tədbirlərə, mehmanxanada qalmağa, dəfn xidmətlərinə, elektrik enerjisi tədarükünə, tullantıların idarə edilməsi sahəsində bəzi xidmətlərə, qida yağlarına və piylərə, uşaq yeməklərinə, eləcə də heyvan yemlərinə tətbiq edilir.

Vergi Məcəlləsinin layihəsi gələn ay müzakirəyə çıxarılaçaq

Moldova parlamentinin nümayəndələr palatası sədrinin müavini Boleslav Pirştuk mətbuatı açıqlama verərək bildirmişdir ki, artıq hökumət Vergi Məcəlləsinin layihəsi üzərində işini tamamlamaq üzrədir və layihə tezliklə deputatların müzakirəsinə veriləcəkdir. Onun sözlərinə görə, layihə 2019-cu il üçün bütöv bir büdcə paketini təşkil edəcək və iqtisadi islahatlar üçün son dərəcə ciddi təməl yaradan sənəddir.

O da qeyd edilmişdir ki, Vergi Məcəlləsinin layihəsi ictimaiyyət tərəfindən ən çox müzakirə edilmiş sənəddir. Hər kəs hüquqi şərtlərin yumşaldılmasını gözləyir, vacib olarsa büdcənin doldurulması mexanizmlərinin düzgün tapılması və işlədilməsidir. «Bizim hədəfimiz

ölkənin büdcəsinin gücləndirilməsi və ümumi daxili məhsulun artırılmasıdır. Ölkəmizin iqtisadi gücünü artırmaq barədə düşüncəmizdir. Biz bu məsələni həll edən kimi, dayanıqlı iqtisadi artıma nail olan kimi sosial qanunvericiliyin qəbul edilməsi də asan olacaqdır.

Kiçik və orta biznes barədə isə bildirilmişdir ki, qanunvericilik nəzarət tədbirləri ilə həddən ziyadə yüklənmişdir. «Hamı, xüsusən olaraq da biznes ictimaiyyəti eyni mövqedədir ki, bu sahənin yükü maksimum dərəcədə azaldılmalıdır. Qanunvericiliyin anlaşılın, şəffaf olması üzərində işləməliyik, eləcə də etməliyik ki, bizneslə məşğul olanlar daha az risklərlə qarşılaşsınlar. Bu meydanı genişləndirmək üçün maksimum şərtlər yaradılmalıdır».

Offşor hesabların sahiblərinin adları açıqlanacaq

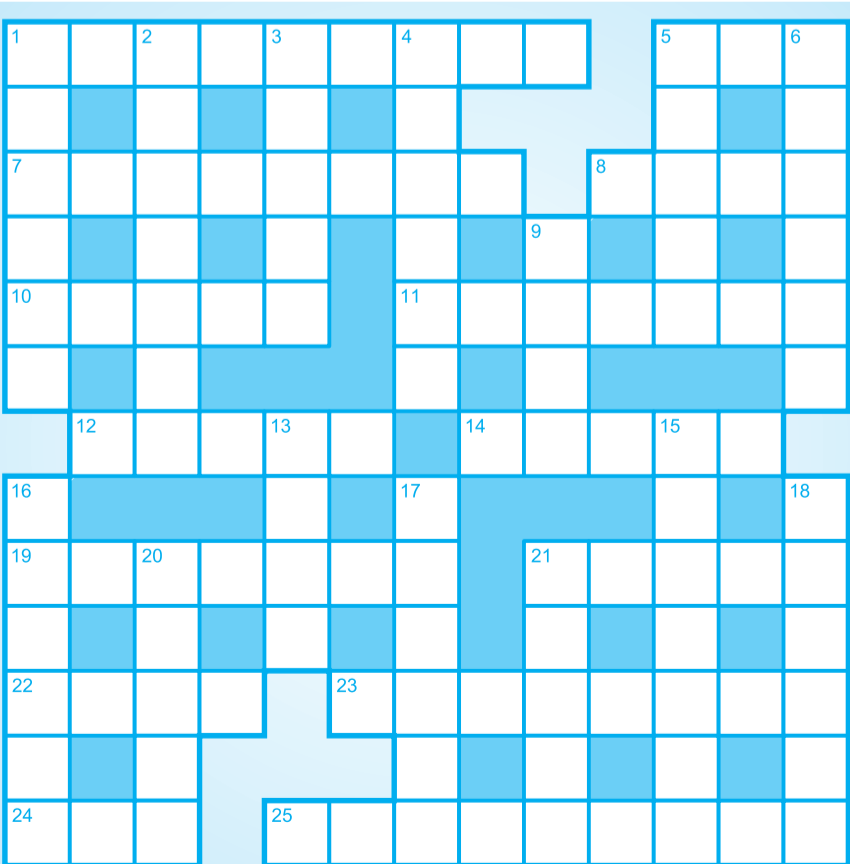
Tezliklə Böyük Britaniyada yaradılacaq ictimaiyyət üçün açıq reyestr tarixdə ilk dəfə olaraq offşor şirkətlərin benefisiarlarının adları göstəriləcəkdir. Ekspertlərin rəyinə əsasən, belə bir addımın atılması bir sıra varlı sərmayəçilərin kapitalın ölkədən çıxarılmasına səbəb olacaq, bununla belə, Britaniya aktivlərindən pulların gəni miqyasda əks axını gözlənilir.

İyulun sonunda Britaniya parlamenti ictimaiyyət üçün açıq reyestrin yaradılması ilə bağlı yeni qanun layihəsini müzakirəyə çıxarmışdır. Qanun layihəsinə əsasən, xarici müəssisələr öz benefisiarlarının, o cümlədən əmlakın faktiki sahiblərinin adlarını göstərməli ola-

caqlar. İnformasiyanı gizlətməyə və ya saxta məlumat verməyə cəhd edən şirkətlər cəzalandırılacaqlar. Belə şirkətlərin sahiblərinə isə çirkli pulların yuyulmasına şərait yaratdıqlarına görə beşillik həbs cəzası veriləcəkdir.

Gözlənilməsinə görə, bu qanun layihəsini parlament təsdiqləyənəndə sonra reyestr 2021-ci ildən fəaliyyətə başlayacaq. Böyük Britaniyanın özü isə dünyada ilk dəfə belə bir hüquqi alət tətbiq edən ölkə olacaq.

Qeyd edək ki, 2016-cı ildən bu ölkədə şirkətlərə nəzarət edən şəxslərin reyestri fəaliyyət göstərir, lakin həmin qeydiyyat sistemi yalnız Britaniyaya məxsus hüquqi şəxslərə tətbiq edilir.

Yuxarıdan aşağı: 1.Öz ehtirasını təmin etmək üçün başqasına əziyyət vermək, onu incitməkdən ibarət psixi pozğunluq; 2.Rusiya Federasiyasının Xantı-Mansiysk Muxtar Dairəsində çay; 3.Səhmdar cəmiyyətə təsisçilər tərəfindən səhmlərin dəyərini ödənişi əvəzində təqdim edilən (verilən) əmlak; 4.İnduzimdə müharibə tanrısı; 5.Qərb yarımkürəsində tropik dəniz; 6.İlk dəfə 1960-cı ildə Çexoslovakiyada istehsal olunmuş qazlı alqokolsuz içki; 9.Azərbaycan musiqi tarixində ilk romansların və uşaqlar üçün musiqi əsərlərinin müəllifinin adı; 13.Azərbaycan musiqili komediya sənətinin inkişafında mühüm xidmətləri olmuş bəstəkarın adı; 15.Almaniyada şərab istehsalı üçün yetişdirilən üzüm növlərindən biri; 16.Yakut mifologiyasında balıqların qoruyucu ruhu; 17.Düşməne zərbə endirmək məqsədilə qoşunların və ya donanmanın bir yerdən baş-

qa yerə hərəkəti və toplanması; 18.Əsərlərində, məktublarında adını gizlədən müəllif; 20.Cütdırnaqlılar dəstəsinə aid fəsilə və həmin fəsiləni təmsil edən heyvan; 21.Böyük Antil adalarında ölçüsünə görə ikinci iri ada. **Soldan sağa:** 1.Bir dilə xas olan cümlə quruluşu və cümlədə sözlərin birləşməsi üsulu; 5.ABŞ-ın Minnesota ştatında şəhər; 7.Xarici dövlətlərlə əlaqə saxlamaq və yaxud müzakirələr aparmaq üçün hər hansı dövlət tərəfindən vəkil edilmiş vəzifəli şəxs; 8.«O olmasın, bu olsun» filmində Sərvər obrazını canlandıran aktyorun adı; 10.İsmayılı rayonu kənd; 11.Səs ölçü vahidi; 12.Türk mifologiyasında yaradıcı və baş Tanrı; 14.Mis üzərində iynə ilə cızılmış və sonra basma üsulu ilə yaranmış qravürə; 19.Ortaq ideya ətrafında birləşən və ümumi maraqlara, mükiyyətə, ehtiyatlara, ortaq gəlirə və iş yerinə sahib insanların birlikdə yaşamağa qərar

«O olmasın, bu olsun» filmindən epizod.

verdikləri icma növü; 21.«Dədə Qorqud» filmində Dədə Qorqud obrazını canlandıran aktyorun adı; 22.Türkiyənin pul vahidi; 23.Coğrafi qütbləri yer səthindən keçməklə birləşdirən en qısa xətt; 24.At ayaqqabısı; 25.İngiltərənin Qərbində böyük şəhər.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Feyxo; 2.Lambada; 3.Nənni; 4.Rialto; 5.Furye (*Jan Batist Jozef*); 6.Vazari (*Corco*); 9.Duet; 13.Lalə; 15.Mariott (*Edm*); 16.Vestel; 17.Kvorum; 18.Dekabr; 20.Salem; 21.Tokio. **Soldan sağa:** 1.Filantrop; 5.Fav; 7.Yamantau; 8.Araz; 10.Okapi; 11.Taumet; 12.Yallı; 14.Ştamp; 19.Eksklav; 21.Turne; 22.Tala; 23.Fruktoza; 24.Lim; 25.Komposter.

BVF-dən Belçikaya vergi islahatı planı təklifi

Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) Belçika hökumətinə iqtisadi artım siyasətinə yönəldilmiş vergi islahatına getməyi təklif etmişdir. BVF-nin bu ölkə üçün hazırladığı yeni hesabatda bildirilir ki, Belçika təklif edilən korporativ mənfəət vergisinin aşağı salınmasından yaranacaq itkinin yerini əlavə tədbirlərlə doldurmalı və bununla da vergi sistemində qalan uyğunsuzluqlar aradan qaldırılmalı, vergi siyasətinin yeni variantları irəli sürülməlidir.

Verilmiş təkliflərə əsasən, hazırda korporasiya üçün, «həmrəylik töhfəsi» adlandırılan yığım da daxil olmaqla, 33,99 faiz təşkil edən korporativ vergi 2018-ci ildə 29 faizə, 2020-ci ildə isə 25 faizə qə-

dər aşağı salınacaq. Bundan əlavə, «həmrəylik töhfəsi» də təcridən azaldılacaqdır. Gələn il bu yığım 3 faizdən iki faizə salınacaq, 2020-ci ildə isə ümumiyyətlə ləğv ediləcəkdir.

BVF-nin hesabatında kiçik müəssisələr üçün korporativ verginin dərəcəsinin aşağı salınması da nəzərdə tutulmuşdur. Hazırkı şərtlərə görə kiçik müəssisələr mənfəətlərinin ilk 100 min avrosu üçün 25 faizlik vergi ödəyirlər. Təklifə əsasən, bu verginin dərəcəsi 20 faizə endiriləcəkdir. Bununla yanaşı, kiçik şirkətlərin hər biri mənfəət vergisinin azaldılmasına iddia etmək üçün öz direktoruna ildə ən azı 45 min avro mükafat ödəməli olacaqdır.

Cənubi Koreya turistləri ƏDV-dən azad edib

2018-ci ildə Cənubi Koreyadakı otellərdə gecələmiş turistlər mehmanxana xərclərinin məbləğindən 10 faizlik əlavə dəyər vergisini geri ala biləcəklər.

Koreya hökuməti əvvəllər mövcud olmuş (məsələn, 2014-cü ilin aprel ayından 2015-ci ilin may ayına qədər) qaydaların yenidən tətbiqi ilə bağlı qə-

nun layihəsinin ratifikasiya olunduğu barədə məlumat yaymışdır.

Qanunun qəbulundan sonra xarici turistlərə güzəşt hüququnun verilməsi üçün mehmanxana biznesi mehmanxanada qalmaq qiymətlərini 10 faiz artırmaqla vergi güzəştlərini kompensasiya etməli olmayacaqlar.

CIAT ekspertləri transfert qiymətdə qoymanın auditi üzrə təlimatı müzakirə edirlər

Amerika Beynəlxalq Vergi Administrasiyası (CIAT) bu təşkilata üzv dövlətlərin vergi administrasiyalarının istifadə etmələri üçün transfert qiymətdə qoymanın auditi üzrə təkmilləşdirilmiş və genişləndirilmiş təlimat hazırlayır. CIAT-a hazırda 34 ölkə, o cümlədən İspaniya, Portuqaliya, Fransa, İtaliya, Hollandiya, Keniya daxildir. Anqola, Hindistan, Mərakeş və Nigeriya isə təşkilatın əsas üzvləridir.

Yeni təlimat bu ölkələrin vergi xidmətlərində beynəlxalq vergi mübahisələrinin həllində istifadə etmək üçün vergi və transfert qiymətdə qoyma auditlərinin aparılmasının daha təkmil metodlarını təqdim edəcəkdir. Sənədin hazırlanması üçün 2018-ci ilin əvvəlində 25 nəfərdən ibarət beynəlxalq ekspertlər qrupu müəyyən edilmişdir. Qrup CIAT-ın transfert

qiymətdə qoyma üzrə 140 səhifəlik məxfi araşdırmasını nəzərdən keçirəcək və mümkün olduğu hallarda zəruri dəyişikliklərlə bağlı razılaşma əldə edəcəkdir.

Təşkilat marağ doğuran məsələlərlə bağlı tezliklə konsensusa gəlmək və üzv ölkələrin sənədin layihəsi ilə 2018-ci ilin oktyabrına qədər tanış olmalarına şərait yaratmaq üçün müzakirə prosesini koordinasiya edəcəkdir. Yeni təlimatın geniş ictimaiyyətə gələn ilin fevral ayında təqdim ediləcəyi gözlənilir. Ekspert qrupunun iclası 8-10 oktyabrda Qvətalamada keçiriləcəkdir. Qrupun tərkibinə 15 ölkəni təmsil edən mütəxəssislər daxildir. Onların əksəriyyətinin transfert qiymətdə qoyma üzrə 20 ildən artıq iş təcrübəsi var. Qrup üzvləri aparıcı konsultasiya şirkətlərinin nümayəndələri və bu sahədə çalışan elmi mütəxəssislərdən ibarətdir.

idman

Beynəlxalq Cüdo Federasiyası
Bakıda konfrans keçirəcək

Beynəlxalq Cüdo Federasiyasının (IJF) gender bərabərliyi üzrə komissiyası cüdo qadınlar və kişilər arasında bərabərlik məsələlərinə dair ilk konfransı Bakıda keçirməyi planlaşdırır. Bu barədə qurumun rəsmi saytında xəbər verilir.

Tədbir dünya çempionatından əvvəl qurumun yarışlar üzrə meneceri Liza Allanın sədrliyi ilə təşkil ediləcək. Konfransda IJF-in prezidenti Marius Vizerin, ruminialı deputat Rozalia-İbolya Bironun, Xorvatiya Cüdo Federasiyasının prezidenti Sanda Çorakın, Avstraliya Cüdo Federasiyasının prezidenti Keyt Korkerinin, yaponiyalı Akiko Amanonun, braziliyalı Yuko Fujinin, kosovolu Driton Kukanın və Maylinda Kelmendinin, avstriyalı Sabrina Filzmoserin və digər şəxslərin iştirakı planlaşdırılır. Konfransın sentyabrın 19-da Bakıda, «Hilton» otelində keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, cüdo üzrə dünya çempionatı sentyabrın 20-27-də paytaxtımızda, Milli Gimnastika Arenasında təşkil olunacaqdır.

Avropa
çempionatında debüt

Beynəlxalq Polo Federasiyasının və İtaliyanın Atçılıq İdmanı Federasiyasının birgə təşkilatçılığı ilə sentyabrın 20-dən 30-dək İtaliyanın Siena şəhərində Avropa birinciliyi keçiriləcək. Turnirdə Avstriya, Almaniya, Fransa, Niderland, Slovakiya, İspaniya, İsveçrə, İrlandiya, İtaliya və Azərbaycan yığma komandaları iştirak edəcəklər.

Polo üzrə Azərbaycan yığma komandası ilk dəfə iştirakçı olacağı Avropa çempionatına hazırlıq üzrə təlim-məşq toplanışlarını yekunlaşdırıb. Almaniyanın Mühlən şəhərində keçirilən təlim-məşq toplanışlarında milli yığmamız peşəkar və təcrübəli klub komandaları ilə sparring qarşılaşmaları keçirib, idmançılarımız qitə birinciliyi ətrafında zəruri oyun təcrübəsi əldə ediblər. Hazırda Bakıda səfər öncəsi son məşqlərini keçirməkdə olan milli komandamızın Avropa çempionatında əsas hədəfi ən yüksək pillə uğrunda mübarizə aparmaqdır.

Beynəlxalq turnirdə
üç medal

Çexistan Respublikasının paytaxtı Qroznı şəhərində kişi boksçular arasında təşkil olunan ənənəvi beynəlxalq turnirə yekun vurulub. Çexistan Respublikasının mərhum prezidenti Əhməd Kadrovun xatirəsinə həsr olunmuş sayca 10-cu turnirdə Azərbaycanın yığma komandası 1 qızıl və 2 bürünc medal qazanıb. Komandamızın heyətində Məhəmməd Abdullayev (91 kq-dan yuxarı) bütün rəqiblərinə qalib gələrək çempion tituluna yiyələnib. O, finalda hindistanlı Kumar Satışı 3:2 hesabı ilə məğlub edib. Digər boksçularımızdan Araz İmaməliyev (52 kq) və Cəbrayıl Yelikov (81 kq) üçüncü yeri tutublar. Yığmamız komanda hesabında dördüncü yerdə qərarlaşıb. İlk pilləyə beş qızıl, altı gümüş və yeddi bürünc medal qazanan Rusiya millisi sahib olub. Qeyd edək ki, turnirdə 17 ölkədən 105 boksçu qüvvəsini sınayıb.

Dünya çempionatı öncəsi əla nəticə

Bədii gimnastika üzrə dünya çempionatından əvvəl Rusiyanın Kazan şəhərində keçirilən «Challenge» seriyasına aid sonuncu dünya kuboku yarışına yekun vurulub.

Azərbaycan Gimnastika Federasiyasından bildirişlər ki, turnirdə ölkəmizi qrup proqramında təmsil edən Aliyev Paşayeva,

Siyana Vasileva, Ayşən Bayramova, Diana Doman və Zeynəb Hübətova iki ip və üç topla icra etdikləri kompozisiyaya görə 20 ölkə arasından finala yüksəlməyi bacarıblar. Final çıxışında isə qızlarımız yeddinci yerdə (19,750 xal) qərarlaşıblar. İl ərzində keçirilən «Challenge» seriyasına aid bütün dünya kuboklarının yekun xallarına əsa-

son Azərbaycanın qrup hərəkətləri komandası məhz onlara dəfələrlə medal qazandırmış iki ip və üç topla nümayişlərinə görə bütün rəqiblərini geridə qoyaraq qalib olublar.

Qeyd edək ki, bədii gimnastika üzrə dünya çempionatı sentyabrın 11-16-da Bolqarıstanın paytaxtı Sofiyada keçiriləcək.

Səkkiz yaşlı azərbaycanlı gimnast
rəqib «tanımır»

Macarıstan Bədii Gimnastika Federasiyasının təşkilatçılığı ilə Budapeştdə XVII ənənəvi «Gracia» kuboku uğrunda yarışlar keçirilib. Yarışlarda ev sahibi Macarıstan ilə yanaşı, ABŞ, Kanada, Rusiya, Ukrayna, Azərbaycan, Lüksemburq, Xorvatiya, Slovakiya, Misir, Çexiya, Avstriya, İspaniya, İsrail, Rumıniya, İtaliya, Malayziya, Gürcüstan, Koreya Respublikası və Braziliyanın milli yığmaları da iştirak ediblər.

Əvvəlki turnirlərdə Macarıstan bayrağı altında çıxış edən 8 yaşlı həmyerlimiz Mina Abbasova bu dəfə Azərbaycanı təmsil edib. Çoxnövçülük yarışlarında həmyaşıdlarını böyük xal fərqi ilə geridə qoyaraq fəxri

kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxmağı bacaran Mina Abbasova növbəti qızıl medalını Azərbaycan bayrağı altında qazanıb. İkinci pilləyə Ukrayna təmsilçisi, üçüncü yeri isə rusiyalı gimnast sahib olublar.

2010-cu ildə Bakıda anadan olan Mina Abbasova valideynlərinin işi ilə əlaqədar müvəqqəti Budapeştdə yaşayır. İştirak etdiyi bütün beynəlxalq yarışlarda parlaq çıxışları ilə fərqlənən balaca gimnast idman karyerasına beş yaşından başlayıb. O, qısa vaxtda bir çox beynəlxalq yarışlarda uğurla iştirak edib.

Ronaldunun hesabına...

Portuqaliyalı hücumçu Kriştiano Ronaldunun transferindən sonra Turinin «Yuventus» klubunun səhmləri 55,15 faiz artıb. Hazırda «Yuventus» klubunun səhmləri 1 milyard avro həcmində dəyərləndirilir. Klubun səhmlərinin birjada bu qədər yüksəlməsinin səbəbi isə futbolçunun «Yuventus» formasının satışı ilə izah edilir. Xatırladaq ki, Ronaldo bu yay İspaniyanın «Real Madrid» klubundan 112 milyon avroya «Yuventus» klubuna transfer olunub. Otuz üç yaşlı hücumçunun illik məaaşı isə 30 milyon avro təşkil edir.

mozaika

Oskar mükafatına namizəd

Türkiyəli rejissor Nuri Bilgə Ceylanın ekranlaşdırdığı «Ahlal Ağacı» filmi 91-ci Akademik Mükafatlandırma Oskar mükafatına namizəd kimi təsdiqlənib. 17 nəfərlik seçici assambleyası «Xarici dildə ən yaxşı film» nomina-

siyası üzrə Türkiyə namizədini müəyyənləşdirmək üçün qiymətləndirmə iclasını keçirib. Bədii tədbirlər komissiyasına müraciət edən 12 ekran əsərinin dəyərləndirildiyi komissiyada Kann Film Festivalında nümayiş etdirilən «Ahlal Ağacı» filmi namizəd seçilib.

Akademik Mükafatlandırmanın 2019-cu ilin fevralında ABŞ-da keçirilməsi planlaşdırılır.

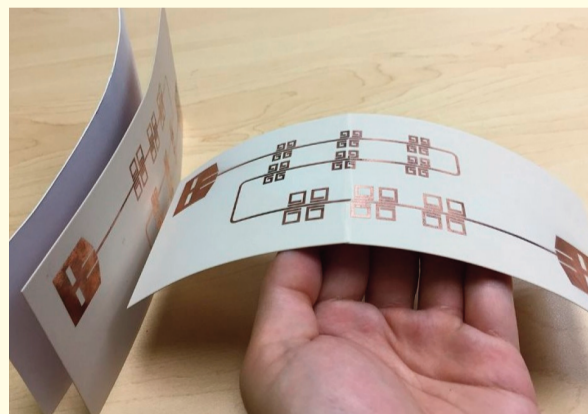
texnologiya

«Ağıllı» internet qurğuları hazırlanıb

Amerikalı mühəndislər tərəfindən hazırlanmış passiv (daxili enerji mənbəyi olmayan element) çap nişanlarını məişət əşyalarına birləşdirməklə onları «ağıllı» internet qurğularına çevirmək mümkündür.

Yeni metal nişanlar mis folqadan hazırlanıb, nazik kağız altlıqlarda çap edilib və «Wi-Fi» siqnalı tezliyində işləyə bilər.

Nişanları insanların hər gün istifadə etdiyi əşyalara (məsələn, su butulkası, divar və ya qapı) bərkitmək olar. Passiv nişanlar yalnız «Wi-Fi» tezlikləri diapazonu daxilində müəyyən siqnalın əks edilməsi üçün nəzərdə tutulub. Lakin alimlər materialın tipini və çap formasını dəyişdirməklə nişanları elə layihələşdirə bilərlər ki, onlar «Bluetooth», «LTE» siqnalını və ya mobil siqnalı əks etdirsinlər. Nişanlar, həmçinin batareya, silisium çip və ya hər hansı diskret elektron komponentə malik deyil, buna görə baxım tələb etmir.

hansı diskret elektron komponentə malik deyil, buna görə baxım tələb etmir.

Köynək xəbərdarlıq edir

Yaponiyanın idman malları istehsalı sahəsində tanınmış «ASICS Corporation» və telekommunikasiya sahəsinin nəhənglərindən biri olan NTT şirkəti sahibini güncədən qoruyan köynəyi ictimaiyyətdə təqdim ediblər.

Xəbərdar edici sensorla təchiz edilən köynək avqustun 23-də nümayiş olunub.

Köynəyin arxa hissəsində yerləşdirilən sensor sahibinin ürək döyüntülərini, köynəyin altındakı hərəkəti və nəmişliyi, həmçinin günəşin istiliyini izləyir. Sensor əldə edilən məlumatları köynəyin sahibinə ötürməklə ona öz fiziki vəziyyətinə nəzarət etmək imkanı yaradır. Güncəyə təhlükəsi yarandıqda təqdirdə qurğu köynək sahibinə xəbərdarlıq edir.

tam ciddi

Futbolçunu satıb... keçi aldı

Türkiyənin İsparta şəhərində həvəskarlar liqasında oynayan «Gülspor» futbol klubu 1954-cü ildə təsis edilmişdir və şəhərin ən yaşlı komandalardan biridir. Klubun əsas profili 11-19 yaş arasında gənc futbolçular yetişdirməkdir.

150 nəfərə yaxın futbolçusu olan klub bu il yetişdirdiyi futbolçulardan 18 nəfərini sataraq 15 min lirə gəlir əldə etmiş, həmin gəlirə isə 10 damazlıq keçi almışdır. Futbol meydançasının yaxınlığındakı fermada saxlanılan keçilərdən birinci il 4-5 min lirə süd gəliri və 20 bala almaq gözlənilir. Klubun açılışına görə, keçilər Türkiyənin yerli cinsidir. Bir keçi ildə 600 litr süd verir. Klub rəhbərliyi qarşıdakı altı ildə keçilərin sayını 140-a çatdırmağı planlaşdırır.

Aynın səthində buz aşkar edilib

Alimlər Aynın səthində donmuş suyun mövcudluğu barədə təkdizəldilməz sübutların olmasına əminirlər. Çox qədim mənsəyi olan buzlar Yer in təbii peykinin şimal və cənub qütblərində aşkar olunub.

Bu nəticələr 2008-2009-cu illərdə Aynın səthində tədqiqat aparmış Hindistanın «Chandrayaan-1» kosmik missiyasının təqdim etdiyi faktlara əsaslanıb.

Belə ki, bu missiyanın hazırladığı Aynın Mineraloji Xəritəsinə də buradakı suyun üç halı (maye, bərk və buxar) olduğu əksini tapıb. Cənub qütblərində donmuş su mənbələri kraterlərdə sıx kütlə halında, şimalda isə daha seyrək və geniş əraziyə yayılmış vəziyyətdədir. Xüsusi cihaz vasitəsilə bu buzların udduğu infraqırmızı şüaların miqdarı da müəyyən edilib.

Astronomlar bildirirlər ki, əslində, Ayda gündüz vaxtı 100 dərəcə selsiyə çatan temperatur buz kütləsinin yaranmasına imkan vermir. Lakin Ay öz oxu ətrafında 1,54 dərəcə fırlanaraq əyildiyi üçün cənub və şimal qütbləri günəş şüalarına məruz qalır.

Məhz bu səbəbdən qütblərdəki kraterlərdə temperatur mənfii 157 dərəcə Selsiyə çatır. Aynın iki qütblərində olan bu xüsusiyyətlər isə suyun donmasına və buzların uzun müddət qalmasına şərait yaradır. Alimlərin fikrincə, kraterlərdə buzun bir neçə millimetr qalınlığında olması gələcəkdə insanların Aynın səthindəki suyu tədqiq etməsinə imkan yarada bilər.

Qeyd edək ki, günəş sisteminin digər cisimlərində - Merkuri və cırdan planet Seresin səthində də donmuş su aşkar edilmişdir.

cəmiyyət

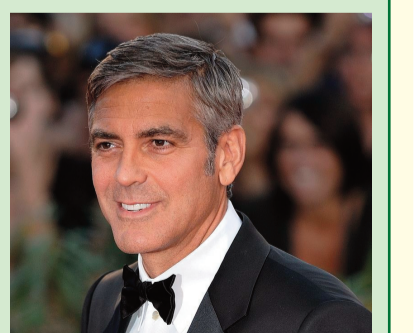
Bir ildə 239 milyon dollar qazanc

«Forbes» jurnalının versiyasına görə, Corc Kluni ilin ən çox pul ədənlən aktyorlarının reytinginə başçılıq edir. Kluni 12 ayda 239 milyon dollar qazanıb. Kino çəkilişlərində qonordan əlavə, ikiqat Oskar mükafatı laureatı yaratdığı olduğu Casamigos Tequila kompaniyasının satışından əhəmiyyətli qazanc götürüb. Tekila istehsalçısı olan kompaniya təxminən 1 milyard dollara satılıb.

Siyahıda ikinci yeri 124 milyon dollarla Dueyn Conson tutur. O, bu mövqeyə «Cumanci: Cəngəlliyin çağırışı» filmində iştirakı sayəsində çıxıb. Reytingin üçüncü pilləsində oğul Robert Dauni qərarlaşıb (81 milyon dolara qazanc). Ona qazancın böyük hissəsini «Qisasçılar» kinofilmlərində çəkilişlər gətirib. «Forbes»-in illik reytingində sonrakı yerləri Kris Hemsfort (64,5 milyon dollar), Ceki Çan (45,5 milyon dollar), Uill Smit (42 milyon dollar), Akşay Kumar (40,5 milyon dollar), Adam Sendler (39,5 milyon dollar), Salman Kxan (38,5 milyon dollar) və Kris Evans (34 milyon dollar) tuturlar.

Jurnal ulduzların reyting siyahısını 2017-ci il iyunun 1-dən

2018-ci il iyunun 1-dək olan dövrdəki qazancı əsasında tərtib edib. Dünyada ən yüksək ədənlən 10 aktyor hesabat dövründə ümumilikdə 748,5 milyon dollar qazanıb.

Müdrilər deyib ki...

«Böyük işlər görmək üçün hüdudsuz ardıcılıq tələb olunur».

Volter (1694-1776)

